

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การจัดทำยุทธศาสตร์การค้า การลงทุน
และการท่องเที่ยวของไทยต่อฮ่องกง
ในภาวะการเปลี่ยนแปลง

จัดทำโดย นายวิชัย วราศิริกุล
รหัส 1004

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ประจำปี 2552
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

**เรื่อง การจัดทำยุทธศาสตร์การค้า การลงทุน
และการท่องเที่ยวของไทยต่อฮ่องกง
ในภาวะการเปลี่ยนแปลง**

จัดทำโดย นายวิชัย วราศิริกุล
รหัส 1004

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ประจำปี 2552
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ไทยและฮ่องกงมีความสัมพันธ์ที่ราบรื่นและแน่นแฟ้นมาโดยตลอดตั้งแต่อดีตที่ฮ่องกงอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษจนถึงปัจจุบันที่ฮ่องกงเป็นหนึ่งในเขตบริหารพิเศษของจีน มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงระหว่างกันอยู่เสมอ รวมทั้งมีความร่วมมือสำคัญต่าง ๆ เกือบทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจ (การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว) ที่ฮ่องกงถือเป็นตลาดสำคัญที่นารายได้เข้าสู่ประเทศเป็นลำดับต้น ๆ

อย่างไรก็ดี วิกฤติเศรษฐกิจและการเงิน โลกที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทยและฮ่องกงอย่างรุนแรง กอรปกับปัจจัยอื่น ๆ เช่น ปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองของไทยในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา และนโยบายของรัฐบาลจีนในการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจกับฮ่องกงให้มากขึ้น เป็นต้น ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยของไทย เพื่อใช้ในการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในการดำเนินความสัมพันธ์และส่งเสริมความร่วมมือกับฮ่องกงให้เหมาะสม และทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อรักษาโอกาสและผลประโยชน์ของไทย

ผลการวิจัย โดยการทำ SWOT Analysis การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน และการวิเคราะห์ข้อมูลการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวไทย-ฮ่องกงที่ผ่านมา พบว่า ไทยยังมี “จุดแข็ง” ต่าง ๆ อาทิ ความสัมพันธ์กับจีนและฮ่องกงที่ราบรื่น ที่ตั้งซึ่งเป็นประตูสู่อาเซียนและอินโดจีน แรงงานที่มีคุณภาพ ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มากมาย ความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว ความเป็นมิตรของผู้คน ฯลฯ ที่รัฐบาลสามารถพิจารณานำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างความผูกพันซึ่งกันและกันกับฮ่องกงได้ และไทยยังมี “โอกาส” ที่เห็นได้ชัดในการยกระดับความร่วมมือ ทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับฮ่องกง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นโยบายของรัฐบาล ฮ่องกง ในการพัฒนาให้ฮ่องกงเป็นศูนย์กลาง เพื่อเชื่อมโยงกับตลาดต่างประเทศ และส่งเสริมผลประโยชน์ ด้านเศรษฐกิจกับเขตเศรษฐกิจลุ่มแม่น้ำเพิร์ล (PRD) โดยใช้ประโยชน์จากความตกลง Closer Economic Partnership Arrangement (CEPA) ที่ฮ่องกงมีกับจีน

อย่างไรก็ดี ไทยยังมี “จุดอ่อน” และ “อุปสรรค/ภัยคุกคาม” ในการส่งเสริมความร่วมมือ ด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับฮ่องกง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองของไทยในช่วง 2-3 ปีต่อมา ได้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของภาครัฐและเอกชนของฮ่องกง ทำให้ไทยสูญเสียรายได้และโอกาสให้กับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคที่มีเสถียรภาพทางการเมืองสูงกว่า และการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ (H1N1) ซึ่งส่งผลกระทบต่อจำนวนของนักท่องเที่ยวของฮ่องกงที่เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย ซึ่งรัฐบาลจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนและป้องกันภัยคุกคามเหล่านี้้อย่างทันท่วงที เพื่อรักษาและส่งเสริม

ผลประโยชน์ที่ไทยจะได้รับจากฮ่องกง ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้จัดทำยุทธศาสตร์ของไทยในการส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวเกี่ยวกับฮ่องกงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และจัดทำข้อเสนอแนะในรายงานการศึกษานี้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ของไทยต่อฮ่องกง

ด้านการเมือง

- กระชับความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นระหว่างไทยกับภาครัฐและภาคส่วนต่างๆ ของฮ่องกง อาทิ ภาคเอกชน ภาคประชาชน นักวิชาการ สื่อมวลชนและภาคประชาสังคม โดยการสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงการเยือนอย่างเป็นทางการและมีเป้าหมาย

ด้านการค้า

- รักษาและขยายการส่งออกของไทยไปยัง/ผ่านฮ่องกงต่อไปให้ได้มากที่สุด โดยใช้ประโยชน์จากพื้นฐานความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน และกลไกความร่วมมือด้านเศรษฐกิจที่มีอยู่ อาทิ สภาธุรกิจไทย-ฮ่องกง รวมทั้งศูนย์ข้อมูลธุรกิจไทยในฮ่องกง ซึ่งได้จัดทำข้อมูลเชิงลึก

- สร้างภาพลักษณ์ และเอกลักษณ์ของสินค้าไทยในตลาดฮ่องกง

- ขยายตลาดภาคบริการ เช่น โครงการครัวไทยสู่โลก การบริการทางการแพทย์

การเสริมความงาม และสุขภาพ

- สนับสนุนให้เอกชนไทยใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของนักธุรกิจฮ่องกงในการทำการค้ากับจีน

- ส่งเสริมสนับสนุนการร่วมงานแสดงสินค้าในฮ่องกงของ SME ไทย

- ส่งเสริมการส่งออกสินค้าเสื้อผ้า อัญมณี และเครื่องประดับของไทยไปยังฮ่องกง

ด้านการลงทุน

- รักษาระดับการลงทุนของฮ่องกงในไทย โดยเน้นการมีความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการเก็บภาษีซ้อน และความตกลงส่งเสริม และคุ้มครองการลงทุนระหว่างไทยกับฮ่องกง

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้บริษัทฮ่องกงเข้ามาตั้งสำนักงานภูมิภาคในไทย

- ส่งเสริมโอกาสของนักธุรกิจไทยในการร่วมมือกับนักธุรกิจฮ่องกงในการเข้าไปลงทุนในจีน โดยการให้ข้อมูลเชิงลึก

- ส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานกับ BOI และสภาธุรกิจไทย-ฮ่องกง ในการเชิญวิทยากรที่มีความรู้จากประเทศไทย หรือนักธุรกิจส่งออกที่มีทัศนคติที่ดีต่อไทย ไปบรรยายเกี่ยวกับนโยบายและพัฒนาการใหม่ๆ ของรัฐบาล อาทิ การจัดตั้งสำนักงานในลักษณะ one-stop service เพื่ออำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำแก่นักลงทุนต่างชาติในการมาลงทุนในไทย หรือการแต่งตั้งผู้แทนการค้าไทย เพื่อให้มีบทบาทในการดึงการลงทุนมาไทย

- เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจของไทย เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อนักลงทุนฮ่องกง
การท่องเที่ยว

- ส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยอย่างยั่งยืนในตลาดฮ่องกง โดยการเน้นการประชาสัมพันธ์ที่มี
จุดขายใหม่ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่นักท่องเที่ยวฮ่องกงที่มาเยือนไทย อาทิ ทัวร์สุขภาพ
(Medical Tourism) ทัวร์กีฬา (Sport Tourism) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco-Tourism)

- เสริมสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวฮ่องกงต่อประเทศไทย

- ส่งเสริมสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวคุณภาพเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

- เสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทย-ฮ่องกง และ
พิจารณาจัดตั้งคณะทำงานด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนไทย-ฮ่องกง โดยพยายามจัดประชุม
ร่วมกันปีละ 1 ครั้ง เพื่อแสวงหาช่องทางและโอกาสที่ทั้งสองฝ่ายจะร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัน
และช่วยติดตามความคืบหน้าการจัดทำร่างความตกลงทวิภาคีที่ยังค้าง

- การสร้างความเป็นเนื้อเดียวกัน (harmonization) ของทีมประเทศไทยในฮ่องกง รวมทั้ง
ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ข้อคิดเห็น และประสบการณ์ระหว่างทีมประเทศไทยที่
ฮ่องกงกับ ทีมประเทศไทยที่กวางโจว เพื่อศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ในการขยายความ
ร่วมมือด้านเศรษฐกิจไทย-ฮ่องกง ให้เข้าไปสู่เขต PRD/PPRD

- เสนอให้มีการจัดสัมมนาในหัวข้อ “โอกาสไทยต่อการใช้ประโยชน์ภายใต้กรอบ Closer
Economic Partnership Arrangement (CEPA) และ Pan-Pearl River Delta (PPRD) โดยการเชิญ
หน่วยงานของฮ่องกง คือ Trade and Industry Department และ Central Policy Unit มาช่วยให้
ความรู้ เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถของผู้ประกอบการไทย และชี้ให้เห็นโอกาส และใช้ประโยชน์
จาก CEPA และ PPRD

- การส่งเสริมความร่วมมือด้านสาธารณสุขไทย-ฮ่องกง เพื่อรับมือกับโรคไข้หวัดใหญ่
สายพันธุ์ใหม่ (H1N1)

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study) เรื่อง การจัดทำยุทธศาสตร์การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของไทยต่อฮ่องกงในภาวะการเปลี่ยนแปลง ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1 สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ ประจำปี 2552

ผู้ศึกษาใคร่ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกระทรวงการต่างประเทศที่ให้โอกาส ผู้ศึกษาได้เข้ารับการฝึกอบรมในครั้งนี้ ทั้งนี้ รายงานการศึกษานี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความเมตตากรุณาของ ดร. สมเกียรติ อริยปรัชญา ศาสตราจารย์ ดร. อนุสรณ์ ลิ้มมณี และรองศาสตราจารย์ ดร. พลภัทร บุราคม ซึ่งทั้ง 3 ท่านนี้ ได้ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และได้ให้คำแนะนำในการจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคลด้วยดีตลอดการอบรม นอกจากนั้น ใคร่ขอขอบคุณ กรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง และข้าราชการ และนางณัฐชา รัตนโชติ เจ้าหน้าที่งานธุรการชำนาญงาน กระทรวงการต่างประเทศ ผู้ซึ่งได้สนับสนุนอย่างแข็งขันจนทำให้งานการศึกษาส่วนบุคคลสำเร็จลุล่วงด้วยความเรียบร้อย

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	๗
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	3
1.3 ขอบเขตการศึกษา	3
1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา	3
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและทฤษฎี	5
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา	7
บทที่ 4 ผลการศึกษา	9
- การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่อยู่ในวงการ	9
- การประเมินจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และภัยคุกคาม (SWOT Analysis)	15
- ยุทธศาสตร์ไทยต่อฮ่องกง	25
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	29
บรรณานุกรม	32
ภาคผนวก	
ก. Closer Economic Partnership Arrangement	33
ข. Pan-Pearl River Delta	44
ประวัติผู้เขียน	48

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 ตารางแสดงมูลค่าการลงทุนของผู้ประกอบการฮ่องกงแบ่งตามภาคอุตสาหกรรม 20

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของไทยต่อฮ่องกงในภาวะการเปลี่ยนแปลง และเป็นแนวทางการบริหารจัดการหน่วยงานในฮ่องกงอย่างบูรณาการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และเป้าหมายที่วางไว้

ภายหลังจากอังกฤษส่งมอบฮ่องกงคืนแก่จีน เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2540 (ค.ศ.1997) จีนได้ใช้หลักการ “หนึ่งประเทศ สองระบบ” (One Country, Two Systems) ในการปกครองฮ่องกง โดยตามกฎหมายพื้นฐาน (Basic Law) ฮ่องกงมีอิสระในการบริหารตนเองในระดับสูง (high degree of autonomy) สามารถดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ การค้า การเงิน วัฒนธรรม และอื่นๆ ยกเว้นด้านการทหารและการต่างประเทศ กับต่างประเทศตามระบบเสรีได้ จนถึงปี 2590

ไทยและฮ่องกงมีพื้นฐานความสัมพันธ์ที่ราบรื่นและแน่นแฟ้นมาโดยตลอด โดยไทยเป็นประเทศแรก ๆ ที่แสดงความเชื่อมั่นต่ออนาคตของฮ่องกงภายใต้การปกครองของจีนตามหลักการ “หนึ่งประเทศ สองระบบ” และฮ่องกงเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์และความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวที่สำคัญของไทย โดยฮ่องกงเป็นคู่ค้าอันดับที่ 6 ของไทยในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา และในปี 2551 ฮ่องกงลงทุนในไทยมากเป็นอันดับ 5 นอกจากนี้ ไทยยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมอันดับ 3 ของนักท่องเที่ยวฮ่องกง (รองจากจีนและมาเก๊า) อีกด้วย

ฮ่องกงเป็นเมืองที่มีการพัฒนาในระดับสูงและมีศักยภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่ฮ่องกงมีความใกล้ชิดกับจีน¹ เนื่องจากจีนมีนโยบายส่งเสริมความร่วมมือในกรอบ CEPA² และในเขต

¹ มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับสามของโลก และธนาคารโลกคาดว่าในปี 2558 จีนจะมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 1 ของโลก

² CEPA(Closer Economic Partnership Arrangement) เป็นยุทธศาสตร์การเปิดเสรีระหว่างจีน – ฮ่องกง เพิ่มเติมแบบเป็นขั้นตอนในลักษณะของ building block โดยเริ่มตั้งแต่ CEPA I มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 ม.ค. 2547 จนถึงปัจจุบันคือ CEPA V และเมื่อวันที่ 9 พ.ค. 2552 ได้มีการลงนามใน CEPA VI ที่ได้ตกลงในเรื่องการเปิดเสรีการค้าบริการเพิ่มเติม (ภาคผนวก ก.)

PRD/PPRD³ ไทยจึงมียุทธศาสตร์ต่อฮ่องกงในลักษณะการส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์และความร่วมมือ ไทย-ฮ่องกงอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือภายใต้หลักการ “Two Gateways” กล่าวคือ ไทยใช้ฮ่องกงเป็นสะพานสู่มณฑลตอนใต้ของจีน และฮ่องกงใช้ไทยเป็นประตูสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย (win-win) ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว จากผลของความเชื่อมโยงที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นระหว่างจีนกับฮ่องกง

ปัจจุบัน บริบทและสถานการณ์ด้านการต่างประเทศได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจและการเงินของโลกได้ส่งผลกระทบต่อทุกประเทศต้องปรับตัวตัวเองและร่วมมือกับต่างประเทศอย่างแข็งขัน กอปรกับปัญหาต่างๆ ภายในประเทศไทยเองได้ส่งผลกระทบต่อสถานะของไทยในเวทีระหว่างประเทศและกระทบต่อศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย

ฮ่องกงได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากวิกฤติเศรษฐกิจและการเงินโลก โดยในไตรมาสแรกของปี 2552 มูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ 22.7 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2551 มากที่สุดนับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่สอง และเศรษฐกิจของฮ่องกงในไตรมาสแรกของปี 2552 หดตัวร้อยละ 7.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2551 ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมตามมา โดยเฉพาะปัญหาแรงงานถูกเลิกจ้าง โดยในไตรมาสแรกของปี 2552 อัตราว่างงานของฮ่องกงเท่ากับร้อยละ 5.2 สูงที่สุดนับตั้งแต่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจและการเงินเอเชียปี 2540⁴

เช่นเดียวกับฮ่องกง ไทยได้รับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจและการเงินโลก โดยในไตรมาสแรกของปี 2552 เศรษฐกิจไทยหดตัวร้อยละ 7.1 และปริมาณการส่งออกของไทยลดลงเมื่อเทียบกับไตรมาสแรกของปี 2551 ร้อยละ 19.5 ในขณะที่อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.4 ในปี 2550 เป็นร้อยละ 3 ในปี 2551 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 4-5 ในปี 2552 นอกจากนี้ ปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองของไทยได้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและนักท่องเที่ยวต่างชาติ ทำให้ไทย

³ Pan Pearl River Delta (PPRD) เกิดจากนโยบายที่จะให้มีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจแบบหลวมๆ เพื่อเร่งรัดบูรณาการด้านเศรษฐกิจระหว่างพื้นที่ต่าง ๆ ในเขตนี้ โดยได้ตั้งเป้าหมายระยะยาวที่จะขยายศักยภาพทางเศรษฐกิจและพัฒนาเขต PPRD ให้เป็น “ตลาดร่วม” ซึ่งเห็นว่าเขตเศรษฐกิจปากแม่น้ำจูเอียง หรือ Pearl River Delta (PRD) ควรรวมตัวกับมณฑลใกล้เคียงด้วย โดย PPRD ครอบคลุมพื้นที่บริเวณ 9 มณฑล และ 2 เขตปกครองพิเศษของจีน (9 + 2) ได้แก่ Fujian, Jiangxi, Hunan, Guangdong, เขตปกครองตนเอง Guangxi, Hainan, Sichuan, Guizhou, Yunnan รวมทั้ง เขตปกครองพิเศษฮ่องกงและมาเก๊า (ภาคผนวก ข.)

⁴ ข้อมูลจาก Hong Kong Trade Development Council (<http://www.hktcdc.com>) และของรัฐบาลฮ่องกง (<http://www.gov.hk>)

สูญเสียโอกาสในการแข่งขัน และการนำรายได้เข้าประเทศ⁵

ดังนั้น การจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของไทยต่อฮ่องกงในภาวะการเปลี่ยนแปลงฉบับนี้จึงจะเป็นแนวทางข้อเสนอในการกำหนดยุทธศาสตร์ และนโยบายที่เหมาะสมต่อไปในอนาคต โดยหน่วยงานที่จะได้รับประโยชน์นำผลการศึกษาดังกล่าว ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่จะได้นำไปใช้เป็นแนวทางหรือกรณีศึกษาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาประเมินสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินยุทธศาสตร์ทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของไทยต่อฮ่องกง

1.2.2 เพื่อเป็นแนวทางและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของไทยต่อฮ่องกงในภาวะที่เปลี่ยนแปลง

1.2.3 เพื่อพัฒนาระบบการบริหารราชการในต่างประเทศแบบบูรณาการ (Team Thailand)

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 การศึกษาความสัมพันธ์ด้านการต่างประเทศของไทยต่อฮ่องกงด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ในระยะเวลาที่ผ่านมา ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต

1.3.2 การวางแผนและเสนอแนะแผนยุทธศาสตร์ของไทยต่อฮ่องกงที่เหมาะสมทันต่อภาวะที่เปลี่ยนแปลงไป

1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1.4.1 เป็นการจัดทำยุทธศาสตร์ของไทยในการส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวกับฮ่องกง เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องและทันต่อโอกาสและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

1.4.2 ให้ข้อเสนอแนะกลยุทธ์ในการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของไทยต่อฮ่องกงให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล อันนำไปสู่การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฮ่องกงและผลประโยชน์แห่งชาติ

⁵ ข้อมูลจากสำนักยุทธศาสตร์ และการวางแผนเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (<http://www.nesdb.go.th>)

1.4.3 แนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ และพัฒนาระบบงานของ
การบริหารราชการในต่างประเทศแบบบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการปรับปรุงการ
ปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีในการจัดทำยุทธศาสตร์การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ของไทยต่อฮ่องกงในภาวะการเปลี่ยนแปลง

ในบทนี้ ผู้ศึกษาจะนำเสนอแนวคิด ทฤษฎี ที่จะนำมาใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์การ
จัดทำยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของไทยต่อฮ่องกงในภาวะการ
เปลี่ยนแปลง เพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะการดำเนินการของไทยเพื่อให้สอดคล้องและทันต่อ
โอกาสกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

การดำเนินความสัมพันธ์และยุทธศาสตร์ของไทยต่อฮ่องกงสามารถอธิบายได้โดยการใช้
หลักการวิเคราะห์แบบ SWOT Analysis ซึ่งเป็นวิธีการที่รู้จักและใช้กันแพร่หลาย โดย SWOT
Analysis เป็นกรอบการวิเคราะห์ที่จะทำให้ผู้บริหารองค์กรสามารถรู้จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ
ภัยคุกคาม ซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดทิศทาง วิธีการ และ
กลยุทธ์ไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

SWOT เป็นคำย่อมาจากคำว่า Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats โดยมี
นิยาม และสิ่งที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

- จุดแข็ง (Strengths) หมายถึง จุดเด่นหรือจุดแข็ง ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายในองค์กรที่
เป็นบวก อาทิ จุดแข็งในความสัมพันธ์ทางการเมือง จุดแข็งด้านเศรษฐกิจ และองค์กรจะต้องใช้
ประโยชน์จากจุดแข็งในการกำหนดกลยุทธ์ และการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย

- จุดอ่อน (Weaknesses) หมายถึง จุดด้อยหรือจุดอ่อน ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยหรือ
สถานการณ์ภายในองค์กร และองค์กรจะต้องหาวิธีในการแก้ไขปัญหา

- โอกาส (Opportunities) หมายถึง โอกาส ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอกองค์กรเป็นปัจจัย
สถานการณ์ หรือสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อประโยชน์หรือส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กร
และองค์กรจะต้องแสวงหาโอกาสอยู่เสมอและใช้ประโยชน์จากโอกาสนั้น

- ภัยคุกคาม (Threats) หมายถึง อุปสรรค ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก เป็นข้อจำกัดที่เกิดจาก
สภาพแวดล้อมภายนอก และองค์กรจะต้องปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้อง และพยายามขจัดอุปสรรค
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ได้

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงประสงค์จะใช้รูปแบบ SWOT Analysis มาวิเคราะห์เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของไทยต่อฮ่องกงให้ทันสมัยเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหา รวมทั้งคู่แข่งที่สำคัญที่มีผลต่อการกำหนดยุทธศาสตร์ของไทยต่อฮ่องกง โดยพิจารณาจากปัจจัย ดังนี้

(ก) ศักยภาพของฮ่องกงในด้านต่างๆ อาทิ การวิเคราะห์โอกาสของไทยต่อพัฒนาการความร่วมมือในกรอบ CEPA และ PPRD รวมทั้งการที่รัฐบาลจีนและมณฑลกว่างตุ้งมีความพยายามที่จะเข้าไปร่วมมือทางอย่างใกล้ชิดกับฮ่องกง ทั้งในด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การสนับสนุนให้ฮ่องกงเป็นศูนย์กลางการทำธุรกรรมเงินหยวนระหว่างประเทศ การก่อสร้างสาธารณูปโภค การพัฒนาและเชื่อมโยงระบบคมนาคม การก่อสร้างสะพานเชื่อมฮ่องกง-จูไห่-มาเก๊า การก่อสร้างรถไฟเชื่อมท่าอากาศยานเซินเจิ้น และการอำนวยความสะดวก/การผ่อนปรนระเบียบด้านการผ่านแดน

(ข) ความสำคัญของฮ่องกงต่อไทย โดยวิเคราะห์นโยบาย Two Gateways ว่าจะมีผลต่อการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม รวมทั้งการเป็นพันธมิตรกับฮ่องกงในการเจาะตลาดและขยายโอกาสการร่วมลงทุนไทย-ฮ่องกง ในเขต PRD/PPRD

(ค) สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารจัดการหน่วยงานในต่างประเทศ โดยวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารและการประสานงานระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งการกำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมายให้สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันของหน่วยงานไทยในต่างประเทศ

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา

ในการศึกษาการจัดทำยุทธศาสตร์การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของไทยต่อฮ่องกงในภาวะการเปลี่ยนแปลง ผู้ศึกษาเลือกใช้วิธีการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาเชิงคุณภาพ โดยการค้นคว้าจากเอกสารของทางราชการและเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้องของทั้งไทยและฮ่องกง การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่อยู่ในวงการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา และการทำการวิเคราะห์โดยใช้ SWOT Analysis มาศึกษาหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการดำเนินนโยบายตามยุทธศาสตร์การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของไทยต่อฮ่องกง รวมทั้งประสบการณ์ส่วนตัวของผู้ศึกษา ซึ่งได้ปฏิบัติงานที่สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง มาเป็นเวลาเกือบ 5 ปี เพื่อนำข้อมูล ข้อเสนอ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้ประกอบในการเสนอทางเลือกนโยบายในการกำหนดและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ทั้งสามด้านของไทยต่อฮ่องกง

3.1 การศึกษาวิจัยแบบพรรณนาเชิงคุณภาพ ได้ค้นคว้าข้อมูลและเอกสารของทางราชการไทย อาทิ กรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ศูนย์ข้อมูลธุรกิจไทยในจีน (www.thaibizchina.com) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำหรับข้อมูลของทางการฮ่องกง ได้ศึกษาค้นคว้าจากสื่อสารสนเทศ เช่น website ต่างๆ ได้แก่ website ของรัฐบาลฮ่องกง (www.gov.hk) Hong Kong Trade Development Council (www.hktadc.com) และการท่องเที่ยวของฮ่องกง (www.partnet.hktourismboard.com)

3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่อยู่ในวงการ ผู้ศึกษาได้เลือกสัมภาษณ์ นาย Bernard Chan ประธานสภาธุรกิจฮ่องกง-ไทย ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีและสมาชิกสภานิติบัญญัติของฮ่องกง และมีบทบาทโดดเด่นในการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนระหว่างไทยกับฮ่องกงนับตั้งแต่สภาธุรกิจฮ่องกง-ไทยได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2546 และ Ms.Loletta Wan ตำแหน่ง Regional Director, Southeast

Asia and India ประจำสำนักงาน Hong Kong Trade Development Council ที่กรุงเทพฯ และ
 รับผิดชอบดูแลความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจและการค้าไทย-ฮ่องกง มานานกว่า 5 ปี สำหรับ
 ภาคราชการของไทย ผู้ศึกษาสัมภาษณ์นายพิษณุ สุวรรณะชฎ รองอธิบดีกรมเอเชียตะวันออก
 รักษาการอธิบดีกรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ เนื่องจากเป็นผู้รับผิดชอบ
 โดยตรงในการกำหนดทิศทางของยุทธศาสตร์ไทยต่อฮ่องกง และการดำเนินโครงการและ
 กิจกรรมเพื่อบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ไทยต่อฮ่องกง

3.3 สำหรับการวิเคราะห์โดยใช้ SWOT Analysis นั้น ผู้ศึกษามุ่งวิเคราะห์จากจุดแข็ง
 จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการดำเนินนโยบายตามยุทธศาสตร์ของไทยต่อฮ่องกงโดยรวม
 และในมิติด้านการเมือง เศรษฐกิจการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว รวมทั้งปัญหาและ
 อุปสรรค เพื่อการนำไปสู่การปรับกลยุทธ์ให้ดียิ่งขึ้น

3.4 ศึกษาจากประสบการณ์และข้อสังเกต จากการทำงานของนักศึกษา ซึ่งได้ปฏิบัติ
 หน้าที่กงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2547 – มิถุนายน 2552

บทที่ 4 ผลการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่อยู่ในวงการและใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบ SWOT Analysis เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค รวมทั้งนำข้อสังเกตและประสบการณ์ของผู้ศึกษา เพื่อจะได้นำผลในการศึกษาและการวิเคราะห์ข้างต้นในมิติต่างๆ ด้านการเมือง เศรษฐกิจ การค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวเหล่านั้นไปใช้ในการวางแผน และจัดทำยุทธศาสตร์ของไทยต่อฮ่องกงที่เหมาะสม และเพื่อเสนอแนะกลยุทธ์ในการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของไทยต่อฮ่องกงให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้ง ข้อเสนอแนะทางเลือกเชิงนโยบายที่จะเป็นประโยชน์ต่อรัฐบาล อันจะนำไปสู่การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฮ่องกง และผลประโยชน์แห่งชาติในที่สุด

4.1 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่อยู่ในวงการ

4.1.1 การสัมภาษณ์นายพิษณุ สุวรรณะชญ รองอธิบดีกรมเอเชียตะวันออก รักษาการอธิบดีกรมเอเชียตะวันออก เมื่อวันที่ 24 มิ.ย.52

ผู้ศึกษา ขอทราบว่ายุทธศาสตร์ไทยต่อฮ่องกงควรมีทิศทางอย่างไร และข้อเสนอที่จะช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับฮ่องกง
นายพิษณุ สุวรรณะชญ ได้สรุปประเด็นต่างๆ ดังนี้

ภูมิหลัง

ก. ไทยและฮ่องกงมีความสัมพันธ์ที่ดีและราบรื่นมาโดยตลอดและมีความร่วมมือในด้านสำคัญต่างๆ เกือบทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจ (การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว) โดยฮ่องกงเป็นคู่ค้าสำคัญอันดับที่ 5 ของไทย และมูลค่าการค้าไทย-ฮ่องกงในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เฉลี่ยประมาณร้อยละ 18 ต่อปี และไทยเป็นฝ่ายได้ดุลมาโดยตลอด นอกจากนี้ในปี 2551 ฮ่องกงลงทุนในไทยมากเป็นอันดับ 5 รวมมูลค่า 5,303 ล้านบาท ในขณะที่นักท่องเที่ยวฮ่องกงเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยกว่า 304,000 คน/ปี

ข. ปัจจุบันรัฐบาลฮ่องกงมีนโยบายในการพัฒนาฮ่องกงให้เป็นศูนย์กลาง (major hub) เพื่อเชื่อมโยงจีนกับตลาดต่างประเทศ และส่งเสริมผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจกับเขตเศรษฐกิจลุ่มแม่น้ำเพิร์ล (Peal River Delta) โดยใช้ประโยชน์จากความตกลง Closer Economic Partnership Agreement (CEPA) ที่ฮ่องกงมีกับจีน ซึ่งครอบคลุมด้านการค้า การลงทุน และการบริการ เช่น การลดภาษีนำเข้าจากฮ่องกงเหลือร้อยละ 0 การให้สิทธิพิเศษและการคุ้มครองแก่บริษัทฮ่องกงที่ประสงค์จะลงทุนในมณฑลกว่างตุ้ง เป็นต้น ขณะเดียวกัน รัฐบาลฮ่องกงก็มีนโยบายยกระดับเศรษฐกิจของฮ่องกงให้อยู่บนพื้นฐานขององค์ความรู้ (knowledge-based economy) โดยส่งเสริมให้บริษัทฮ่องกงร่วมมือกับบริษัทจากต่างประเทศในการให้คำแนะนำด้านการค้าและลงทุนในจีนผ่านทางฮ่องกง โดยใช้ประสบการณ์ในการลงทุนในจีนและความรู้ทางเทคนิค (technical knowhow) ต่างๆ ที่ฮ่องกงมี รวมทั้งความได้เปรียบของฮ่องกงในฐานะศูนย์กลางการเงินและการธนาคารที่ใหญ่ที่สุดของเอเชียและศูนย์กลางการขนส่งทางอากาศและทางเรืออันดับต้นๆ ของโลก เป็นจุดขาย

ค. ถึงแม้ว่านักทุนฮ่องกงยังมองว่าไทยเป็นประเทศที่น่าลงทุน เนื่องจากมีแรงงานที่มีคุณภาพและมีวัตถุดิบทางธรรมชาติมาก รวมทั้งเป็นประตูสำคัญสู่อาเซียนและอินโดจีน แต่ปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองและปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจและการเงินของสหรัฐฯ ได้ส่งผลกระทบต่อมูลค่าการลงทุนของฮ่องกงในไทยในปี 2551 ลดลงจากปี 2550 ถึง 4,822 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 47.6 นอกจากนี้ ไทยยังมีคู่แข่งสำคัญในภูมิภาค เช่น มาเลเซีย เวียดนาม ซึ่งพร้อมที่จะดึงดูดเงินลงทุนจากฮ่องกง โดยใช้ประโยชน์จากข้อได้เปรียบต่างๆ อาทิ ค่าแรงต่ำ เสถียรภาพทางการเมืองสูง ฯลฯ

เป้าหมายและยุทธศาสตร์ของไทย

ก. ไทยควรส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับฮ่องกงและความร่วมมือไทย-ฮ่องกงอย่างรอบด้านและอย่างต่อเนื่อง เพื่อผูกประโยชน์ให้ทั้งสองฝ่ายพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ (การค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว) ภายใต้หลักการ “Two Gateways” กล่าวคือ ไทยใช้ฮ่องกงเป็นสะพานสู่มณฑลตอนใต้ของจีน โดยใช้ประโยชน์จากกรอบ CEPA และฮ่องกงใช้ไทยเป็นประตูสู่อเซียนตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของไทยที่ต้องการสร้างปฏิสัมพันธ์กับมณฑลต่างๆ ของจีน เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ร่วมกัน

ข. ฝ่ายไทยอาจพิจารณาดำเนินโครงการเพื่อส่งเสริมยุทธศาสตร์ของไทยต่อฮ่องกง ดังนี้

- สำนักงานในต่างประเทศ เสริมสร้างความเป็นเอกภาพในการดำเนินงานของทีมประเทศไทยในฮ่องกง รวมทั้งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อคิดเห็นระหว่างทีมประเทศไทยฮ่องกง-กว่างโจว เพื่อศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ในการขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจไทย-ฮ่องกงให้

เข้าไปสู่เขต PRD เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของเมืองหลวง

- เมืองหลวง จัดตั้งคณะกรรมการกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทย-ฮ่องกง ซึ่งประกอบด้วยภาครัฐและเอกชนของไทยที่มีขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับฮ่องกง เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ สภาหอการค้าไทย-ฮ่องกง เป็นต้น และมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางการร่วมมือด้านเศรษฐกิจไทย-ฮ่องกง และดูแลความเป็นเอกภาพในการดำเนินนโยบายเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนกับฮ่องกง รวมทั้งอาจพิจารณาการทำงาน ด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนไทย-ฮ่องกง ในลักษณะที่คล้ายคลึงกับ คณะกรรมการร่วม (Joint Committee) ด้านเศรษฐกิจไทย-จีน โดยพยายามจัดประชุมร่วมกันปีละ 1 ครั้ง เพื่อแสวงหาช่องทางและโอกาสที่ทั้งสองฝ่ายจะร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัน ซึ่งอาจรวมถึง การขยายความร่วมมือให้ครอบคลุมสาขาอื่นๆ เช่น การเงิน การขนส่งทางอากาศและทางเรือ ซึ่งเป็นจุดแข็งของฮ่องกง

4.1.2 การสัมภาษณ์ Ms. Loretta Wan, Regional Director, Southeast Asia and India

ของ Hong Kong Trade Development Council เมื่อวันที่ 25 มิ.ย.52

ผู้ศึกษา ขอทราบภาพรวมการพัฒนาความสัมพันธ์ และความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทย-ฮ่องกง ตลอดจนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ

Ms. Loretta Wan ได้สรุปประเด็นต่างๆ ดังนี้

ก. การค้าระหว่างฮ่องกง-ไทย

- ไทยเป็นคู่ค้าที่ใหญ่ที่สุดในอันดับที่ 10 ของฮ่องกง โดยในระหว่างปี 2540-2550 ฮ่องกง ส่งออกสินค้าและบริการเข้าไปยังไทยเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า หรือคิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 3.69 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในเดียวกันการค้าทวิภาคีระหว่างฮ่องกงกับไทยก็เพิ่มขึ้นร้อยละ 110 คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 11.05 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

- ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ภูมิภาคเอเชียได้ก้าวขึ้นเป็นฐานการผลิตที่สำคัญของโลก โดยภายใต้การเข้าร่วมองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ของจีน และการจัดตั้งเขตการค้าเสรีจีน-อาเซียน (China-ASEAN Free Trade Area: CAFTA) ได้ส่งผลให้ในปี 2550 การค้าระหว่างจีนกับกลุ่มประเทศอาเซียนอยู่ในระดับ 200 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

- การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีนบนเวทีเศรษฐกิจการค้าโลกในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ส่งผลให้การค้าระหว่างฮ่องกง-ไทยมีการพัฒนาการในทางที่ดีขึ้น โดยในช่วงดังกล่าวฮ่องกง และไทยมีอัตราการเจริญเติบโตทางการค้าระหว่างกันโดยเฉลี่ย (compound average growth rate: CAGR) ร้อยละ 13.5 หรือคิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 6.62 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่ CAGR

ระหว่างจีน-ไทยอยู่ในระดับร้อยละ 25.7 หรือคิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 34.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

- ในปี 2550 ที่ผ่านมา ไทยมีการส่งออกและนำเข้าอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้าจากฮ่องกงคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 63 ของสินค้านำเข้า/ส่งออกจากฮ่องกงทั้งหมด

- หลังจาก CAFTA เริ่มดำเนินการยกเลิกการจัดเก็บภาษีของกลุ่มประเทศสมาชิกในปี 2548 การค้าระหว่างฮ่องกง-ไทยในปี 2548-2550 มีอัตราการขยายตัวทางการค้าสะสมเพิ่มขึ้นร้อยละ 12 ซึ่งมากกว่าอัตราการขยายตัวทางการค้าสะสมของปี 2540-2550 ที่อยู่ในระดับร้อยละ 7.8 นอกจากนี้ในช่วงดังกล่าวอัตราการขยายตัวทางการค้าสะสมระหว่างไทย-จีนในช่วงปี 2548-2550 เติบโตขึ้นร้อยละ 19.3 จากเดิมร้อยละ 13.5 ในปี 2540-2550

ข. สินค้าส่งออกหลักของฮ่องกง

- อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า (รวมถึงส่วนประกอบและอะไหล่)
- เครื่องประดับและอัญมณี
- อะไหล่และชิ้นส่วนยานยนต์
- ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ
- นาฬิกาและส่วนประกอบ

ค. สินค้านำเข้าหลักของฮ่องกง

- อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า (รวมถึงส่วนประกอบและอะไหล่)
- พลาสติก
- อาหาร

ง. อุตสาหกรรมการบริการหลักของฮ่องกง

- การเงิน
- โครงสร้างสาธารณูปโภคและอสังหาริมทรัพย์
- การออกไปอนุญาต
- การตลาดและการจัดซื้อจัดจ้าง
- ภาพยนตร์

ข้อเสนอแนะในด้านความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทย-ฮ่องกง

- รัฐบาลไทยควรเร่งพัฒนาความสัมพันธ์กับรัฐบาลฮ่องกงในอุตสาหกรรมบริการหลักของฮ่องกงดังกล่าวข้างต้น (ง) ซึ่งสอดคล้องกับคำริของนายกรัฐมนตรีไทยที่มีต่อ นายโดนัลด์ จัง ผู้บริหารสูงสุดของฮ่องกง ที่ต้องการพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมความคิดสร้างสรรค์และอุตสาหกรรมบริการของฮ่องกง นอกจากนี้ ในปัจจุบันมีผู้ประกอบการไทยในอุตสาหกรรม

ดังกล่าวจำนวนมากเข้าร่วมงานนิทรรศการที่จัดขึ้นในฮ่องกง ดังนั้นรัฐบาลไทยจึงควรให้การสนับสนุนทั้งในด้านการเงินและนโยบายเพื่อส่งเสริมการเข้าร่วมดังกล่าวของผู้ประกอบการไทยด้วย

- รัฐบาลไทยควรสนับสนุนให้ผู้ประกอบการไทยเข้าไปจดทะเบียนบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ของฮ่องกง (Hong Kong Exchange: HKEx) เพื่อเพิ่มทุนในการดำเนินกิจการและส่งเสริมการขยายธุรกิจไปยังต่างประเทศ เนื่องจากปัจจุบัน HKEx มีการดำเนินนโยบายดึงดูดผู้ประกอบการจากต่างชาติให้เข้าไปจดทะเบียนในฮ่องกง

- รัฐบาลไทยควรสนับสนุนให้ผู้ประกอบการไทยเข้าไปเปิดตลาดในฮ่องกงและใช้ฮ่องกงเป็นฐานการจัดซื้อวัตถุดิบต่างๆ ผ่านการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าและนิทรรศการที่จัดขึ้นในฮ่องกง โดยในปัจจุบันผู้ประกอบการไทยประมาณ 6,000-7,000 ราย ได้เดินทางเข้าร่วมงานแสดงสินค้าที่จัดขึ้นโดย Hong Kong Trade Development Council (HKTDC) และมีผู้ประกอบการเข้าร่วมจัดดูหาแสดงสินค้าและบริการในฮ่องกงไปแล้วกว่า 500 ราย

4.1.3 การสัมภาษณ์นาย Bernard Chan ประธานสภาธุรกิจฮ่องกง-ไทย เมื่อวันที่

29 มิ.ย.52

ก. ผู้ศึกษา - ขอทราบมุมมองเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของไทย-ฮ่องกง ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

นาย Chan - ฮ่องกงและไทยมีความสัมพันธ์ด้านการค้ามายาวนานมากกว่า 100 ปี โดยเริ่มแรก ฮ่องกง และไทยติดต่อค้าขายข้าว ผลไม้ และสินค้าอุปโภคบริโภค และในช่วงทศวรรษ 1950 และ 1960 คนไทยจำนวนมากนิยมส่งบุตรหลานมาศึกษาต่อที่ฮ่องกง ในปัจจุบัน ไทยถือว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในความสนใจของนักท่องเที่ยวฮ่องกง โดยนักท่องเที่ยวฮ่องกงส่วนใหญ่นิยมเดินทางไปท่องเที่ยวในไทยเพื่อพักผ่อน ช้อปปิ้ง ทานอาหาร และในทางกลับกัน นักท่องเที่ยวไทยก็นิยมที่จะเดินทางไปยังฮ่องกงเพื่อเลือกซื้อสินค้าแฟชั่น และรับประทานอาหารรสเลิศ

อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ของฮ่องกงและไทยในอนาคตยังคงเป็นสิ่งที่คาดเดาได้ยาก แต่คาดว่า สินค้าข้าวและผลไม้ไทยจะยังคงเป็นสินค้านำเข้าหลักที่สำคัญสำหรับชาวฮ่องกงต่อไป อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวไทยมีแนวโน้มเดินทางไปท่องเที่ยวในยุโรปเพื่อช้อปปิ้งมากขึ้น ในขณะที่นักท่องเที่ยวฮ่องกงอาจจะยังคงเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในไทยอย่างต่อเนื่อง หากสถานการณ์ทางการเมืองของไทยมีความแน่นอนและมีเสถียรภาพ

ข. ผู้ศึกษา - ขอทราบบทบาทและหน้าที่ของ Hong Kong – Thailand Business Council (HKTBC)

ในการประชาสัมพันธ์การค้าและการลงทุนของไทยในฮ่องกง จีน และในไทย

นาย Chan - HKTBC ได้ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศไทยแก่สมาชิกผ่านการบรรยายจากวิทยากรผู้มีชื่อเสียงและมีความรู้จากประเทศไทย อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและนโยบายต่างๆ ส่งผลให้ในปัจจุบัน การเชิญชวนวิทยากรจากไทยมาร่วมงานต่างๆ ของ HKTBC ทำได้ยากขึ้น

ค. ผู้ศึกษา - ควรจะมีการจัดสัมมนาเพื่อหารือเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ HKTBC และ/หรือ ประชาสัมพันธ์การลงทุนร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการฮ่องกง และไทยใน PPRD/PRD หรือไม่

นาย Chan - การจัดสัมมนาเพื่อประชาสัมพันธ์บทบาทและหน้าที่ของ HKTBC อาจจะไม่เกิดประโยชน์ หากไม่ได้การช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ในการหาวิทยากรที่มีความรู้จากไทยมาบรรยายเกี่ยวกับสถานการณ์และโอกาสทางธุรกิจของไทยให้กับสมาชิกของ HKTBC

ง. ผู้ศึกษา - CEPA และ PPRD มีประโยชน์ต่อผู้ประกอบการไทยในด้านใดบ้าง

นาย Chan - ข้อตกลง CEPA มีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกผู้ประกอบการฮ่องกงในการเข้าไปดำเนินกิจการในจีน อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการฮ่องกงหรือผู้ประกอบการต่างชาติที่เข้ามาดำเนินกิจการในฮ่องกงจะสามารถใช้ประโยชน์จากข้อตกลง CEPA ได้หลังจากจดทะเบียนบริษัทในฮ่องกงไปแล้วเป็นระยะเวลา 3 ปี ดังนั้นผู้ประกอบการไทยที่ต้องการเข้าไปดำเนินกิจการในจีนภายใต้ข้อตกลง CEPA อาจจะต้องเข้ามาจดทะเบียนบริษัทในฮ่องกงก่อนเพื่อได้รับประโยชน์ดังกล่าว ทั้งนี้ ข้อตกลง CEPA จะช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการฮ่องกงในการขยายการลงทุนไปในตลาดที่มีลักษณะเฉพาะ (niche market) ซึ่งแตกต่างจาก PPRD ที่มีลักษณะเป็นทางการน้อยกว่า (อาทิ นโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อม นโยบายด้านการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์)

จ. ผู้ศึกษา - อะไรเป็นอุปสรรคในการเข้าไปลงทุนในจีน และฮ่องกงในฐานะที่เป็นประตูไปสู่จีน มีความสำคัญอย่างไรบ้างกับผู้ประกอบการไทย

นาย Chan - ผู้ประกอบการต่างชาติส่วนใหญ่ที่เข้าไปดำเนินกิจการในจีนมักจะประสบปัญหาและความท้าทายต่างๆ อาทิ การติดต่อกับหน่วยงานราชการของจีน ดังนั้นการร่วมทุนกับผู้ประกอบการฮ่องกงที่มีความรอบรู้เกี่ยวกับการดำเนินกิจการในจีนจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้ประกอบการไทยที่ต้องการเข้าไปขยายการลงทุนในจีน

- ฉ. ผู้ศึกษา - ผู้ประกอบการฮ่องกงมีมุมมองและทัศนคติอย่างไรกับผู้ประกอบการไทย
- นาย Chan - ผู้ประกอบการฮ่องกงบางรายมองว่า ผู้ประกอบการไทยมีการตอบสนองที่ค่อนข้างช้า ต่อพัฒนาการทางเศรษฐกิจต่างๆ
- ช. ผู้ศึกษา - ผลิตภัณฑ์และธุรกิจของไทยที่มีโอกาสเติบโตได้ดีในฮ่องกงและจีน
- นาย Chan - อุตสาหกรรมการเกษตร และอุตสาหกรรมการบริการและการท่องเที่ยวของไทย (อาทิ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ) เป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพและมีโอกาสเติบโตในฮ่องกงมาก นอกจากนี้ ในปัจจุบัน อุตสาหกรรมการตัดต่อภาพและเสียงของไทยเริ่มมีชื่อเสียง และเห็นว่ามีโอกาสเติบโตในจีนสูง เนื่องจากจีนยังมีขนาดตลาดของอุตสาหกรรมดังกล่าวไม่ใหญ่นัก
- ซ. ผู้ศึกษา - อุปสรรคและความยากลำบากที่ผู้ประกอบการไทยมักจะพบในการดำเนินธุรกิจ ในฮ่องกงและจีน และผู้ประกอบการไทยควรปรับปรุงในด้านใด
- นาย Chan - ผู้ประกอบการไทยขนาดใหญ่มักไม่ประสบปัญหาในการดำเนินกิจการทั้งในฮ่องกงและจีน ในขณะที่ผู้ประกอบการไทยขนาดเล็กส่วนใหญ่อาจจะต้องอาศัยความร่วมมือกับ ผู้ประกอบการฮ่องกงในการขยายการลงทุนในฮ่องกง จีน และภูมิภาคอื่นๆ
- ณ. ผู้ศึกษา - การสนับสนุนและความช่วยเหลือประเภทใดที่ผู้ประกอบการฮ่องกงคาดหวังจากรัฐบาล
- นาย Chan - ผู้ประกอบการฮ่องกงส่วนใหญ่มีความเคยชินกับความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจ และไม่มุ่งหวังความช่วยเหลือจากรัฐบาลมากนัก อย่างไรก็ตาม ไทยเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงด้านความล่าช้าของระบบราชการ และปัญหาการคอร์รัปชัน ดังนั้นหากไทยมีหน่วยงานที่จะสามารถแก้ปัญหา ดังกล่าวได้ก็จะเป็นประโยชน์อย่างมากกับผู้ประกอบการฮ่องกงที่ต้องการเข้าไปดำเนินธุรกิจ ในไทย

4.2 ความสัมพันธ์ทางการเมือง

จุดแข็ง

- ไทยและฮ่องกงมีความสัมพันธ์ในระดับที่ดีมากในทุกระดับ โดยไทยเป็นหนึ่งในประเทศแรกๆ ที่แสดงความเชื่อมั่นต่ออนาคตฮ่องกงภายใต้การปกครองของจีนตามหลักการ “หนึ่งประเทศ สองระบบ” การแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงระหว่างกันที่สำคัญ ได้แก่ การเสด็จฯ เยือนฮ่องกงของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระหว่างวันที่ 30 มิถุนายน – 4 กรกฎาคม 2540 และการเยือนไทยของนายต่ง เจี้ยนหัว ผู้บริหารสูงสุดของฮ่องกง เพื่อเข้าร่วมการประชุมสุดยอดผู้นำเอเปค ครั้งที่ 15 ที่กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 20-21 ต.ค.2546

- ล่าสุด เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2552 นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ได้เดินทางไปเยือนฮ่องกง เพื่อหารือข้อราชการกับนายโดนัลด์ นง ผู้บริหารสูงสุดฮ่องกง และพบปะกับนักธุรกิจที่สำคัญของฮ่องกง ซึ่งการเยือนครั้งนี้เป็นก้าวอย่างที่สำคัญในการกระชับความสัมพันธ์และสร้างเสริมความเชื่อมั่นของฮ่องกงต่อไทย และประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ภาครัฐ ภาคเอกชนของฮ่องกงได้รับทราบข้อมูล และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์การเมืองในไทย และนโยบายของรัฐบาลในการรับมือกับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจ และการเงินโลก และฮ่องกงได้แสดงความพร้อมที่จะส่งเสริมความร่วมมือกับไทยในด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน นอกจากนี้ การเยือนของนายกรัฐมนตรีครั้งนี้ได้รับความสนใจจากสื่อต่างๆ ของฮ่องกงและต่างประเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็น โอกาสดีในการเผยแพร่ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ในประเทศไทยไปยังประชาคมโลกในวงกว้าง อันจะเป็นประโยชน์ในการฟื้นฟูภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นในประเทศไทยของต่างประเทศ

- ไทยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับจีน จึงเกื้อกูลต่อความสัมพันธ์กับฮ่องกง

จุดอ่อน

- ไทยไม่มีจุดอ่อนและประเด็นตักค้างทางประวัติศาสตร์ที่จะกระทบฮ่องกง

โอกาส

- ฮ่องกงมีเสถียรภาพทางการเมือง โดยนายโดนัลด์ นง ได้รับเลือกตั้งให้เป็นผู้บริหารสูงสุด ฮ่องกงเป็นสมัยที่สองเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2550 และมีวาระ 5 ปี นอกจากนี้ ในฐานะตัวอย่างของการปกครองแบบเขตบริหารพิเศษ ฮ่องกงได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ในเกือบทุกๆ ด้านจากจีน ซึ่งเป็นผลดีต่อไทย เนื่องจากไทยมีผลประโยชน์ทั้งในฮ่องกงและจีน

ภัยคุกคาม

- ไม่มีภัยคุกคามต่อไทยโดยเฉพาะ

4.3 ความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ

4.3.1 การค้า

จุดแข็ง

- ไทยมีความสัมพันธ์ด้านการค้ากับฮ่องกงมายาวนาน ฮ่องกงเป็นตลาดการค้าสำคัญลำดับที่ 6 ของไทย ในขณะที่ไทยเป็นคู่ค้าที่ใหญ่ในอันดับที่ 10 ของฮ่องกง มูลค่าการค้ารวมระหว่างไทย-ฮ่องกง ปี 2551 เท่ากับ 12,003.90 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปี 2550 ร้อยละ 18.43 โดยไทยส่งออกไปฮ่องกง รวม 10,045.55 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปี 2550 ร้อยละ 15.54 ขณะที่ไทยนำเข้าจากฮ่องกง รวม 1,958.34 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปี 2550 ร้อยละ 35.88 ส่งผลให้ในปี

2551 ไทยได้ดุลการค้าฮ่องกง เท่ากับ 8,087.21 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

อย่างไรก็ดี วิกฤติเศรษฐกิจและการเงิน โลกได้ส่งผลกระทบต่อการค้าไทย-ฮ่องกง กล่าวคือ ในช่วงเดือนมกราคม-พฤษภาคม 2552 มูลค่าการค้ารวมไทย-ฮ่องกง เท่ากับ 4,140.12 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2551 ร้อยละ 18.01 (มูลค่าการค้าระหว่างประเทศของไทย โดยรวมลดลงร้อยละ 29.86) โดยไทยส่งออกไปฮ่องกง รวมมูลค่า 3,509.81 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงร้อยละ 16.92 (การส่งออกของไทยโดยรวมในช่วงเวลาเดียวกัน ลดลงร้อยละ 22.95) ขณะที่ ไทยนำเข้าจากฮ่องกง รวม 630.31 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงร้อยละ 23.58¹

- สินค้าส่งออกสำคัญของไทยไปฮ่องกง 5 รายการแรก ได้แก่ อัญมณีและเครื่องประดับ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ หนังสือและสิ่งพิมพ์ แผงวงจรไฟฟ้า และเม็ดพลาสติก ถึงแม้ว่าตัวเลขการส่งออกของไทยในช่วง 5 เดือนแรกของปี 2552 จะลดลง แต่เมื่อพิจารณาตัวสินค้าแล้วพบว่า การส่งออกสินค้าที่มีศักยภาพจากไทย ได้แก่ อัญมณีและเครื่องประดับ ข้าว ยางพารา และผลไม้ ยังคงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอัญมณีและเครื่องประดับ ที่มีมูลค่าการส่งออกในปี 2551 เพิ่มจากปี 2550 ร้อยละ 70.14 และช่วง 5 เดือนแรกของปี 2552 เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2551 ร้อยละ 65.34² ทั้งนี้ สำนักงานการค้าต่างประเทศ ณ เมืองฮ่องกง คาดว่า สินค้าอัญมณี และเครื่องประดับจะเป็นตัวสินค้าที่ช่วยทำให้มูลค่าการส่งออกของไทยไปฮ่องกง โดยรวมทั้งปี ติดลบน้อยลงไปเหลือเพียงร้อยละ 5 (ในขณะที่กระทรวงพาณิชย์คาดว่า การส่งออกของไทยทั้งปี 2552 จะติดลบอยู่ในระดับร้อยละ 15-19)

- สินค้าไทยที่เป็นที่รู้จักดีในตลาดฮ่องกง โดยเฉพาะข้าวและผลไม้ ข้าวหอมมะลิ ซึ่งฮ่องกงนำเข้าเพื่อการบริโภคภายในเป็นสินค้าที่ได้รับการยอมรับในคุณภาพ และครองส่วนแบ่งตลาดประมาณร้อยละ 90 มาอย่างต่อเนื่อง เฉลี่ยปีละเกือบ 300,000 ตัน มูลค่าปีละ 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และผลไม้ไทยมีอัตราขยายตัวต่อเนื่อง มูลค่าการส่งออกจากไทยไปฮ่องกงปีละกว่า 60 ล้านดอลลาร์สหรัฐ³

- ไทยมีศักยภาพในการผลิตสินค้า ออกแบบ การผลิตภาพยนตร์ บริการด้านสุขภาพและการเสริมความงาม

¹ ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจาก ศุลกากร (http://www.2ops3.moc.go.th/menucomth/trade_sum/report.asp)

² ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรม ศุลกากร (http://www.2ops3.moc.go.th/menucomth/export_topn_country/report.asp)

³ โทรเลขสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง ที่ HKG37/2552 และ ที่ HKG155/2551 ลงวันที่ 23 มกราคม 2552 และ 8 เมษายน 2551 ตามลำดับ

จุดอ่อน

- ผู้ส่งออกสินค้าของไทยบางรายไม่ปฏิบัติตามสัญญาซื้อขายสินค้า (default contract) เช่น ในกรณีของข้าวหอมมะลิ และผลไม้ เป็นต้น ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือโดยภาพรวมของผู้ส่งออกสินค้าจากไทย

โอกาส

- กำลังซื้อที่เพิ่มขึ้นของชาวจีนภายใต้กรอบความร่วมมือ PPRD และ CEPA จะเป็นการเพิ่มการส่งออกผ่านฮ่องกงของไทย

- สำหรับการค้าบริการ ไทยสามารถแสวงประโยชน์จาก CEPA ได้โดยการร่วมทุนกับบริษัทฮ่องกง สาขาที่น่าสนใจ ได้แก่ การท่องเที่ยวและภัตตาคาร ซึ่งได้รับสิทธิให้ดำเนินการในจีนได้อย่างยืดหยุ่น และธุรกิจการให้บริการผลิตภาพยนตร์ฮ่องกงภาษาจีน ซึ่งสามารถเข้าสู่จีนได้

- ฮ่องกงเป็นสังคมที่นิยมสินค้าชั้นดี มีกำลังซื้อสูง และให้ความสำคัญกับคุณภาพ และความแปลกใหม่มากกว่าราคา และสินค้ามีวงจรสั้น จึงเป็นตลาดที่รองรับสินค้าคุณภาพ และสินค้าใหม่ๆ จากไทย โดยเฉพาะรัฐบาลฮ่องกงมีนโยบายเชิงรุกให้ฮ่องกงเป็น Asia's World City ซึ่งนำจะดึงดูดนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ และกระตุ้นการบริโภคสินค้าต่างๆ มาไทย

- ผู้แทน Hong Kong Trade Development Council (HKTDC) ในกรุงเทพฯ ได้ให้ความเห็นว่า รัฐบาลไทยควรสนับสนุนให้ผู้ประกอบการไทยเข้าไปเปิดตลาดในฮ่องกง และใช้ฮ่องกงเป็นฐานการจัดซื้อวัตถุดิบต่างๆ ผ่านการเข้าร่วมงานแสดงสินค้า และนิทรรศการที่จัดขึ้นในฮ่องกง โดยจนถึงปัจจุบันผู้ประกอบการของไทยประมาณ 6,000 – 7,000 ราย ได้เดินทางเข้าร่วมงานแสดงสินค้าที่จัดขึ้นโดย HKTDC และมีผู้ประกอบการเข้าร่วมจัดดูหาแสดงสินค้าและบริการในฮ่องกงไปแล้วกว่า 500 ราย⁴

- ในระหว่างการเยือนฮ่องกงของนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2552 ฝ่ายฮ่องกงได้เสนอว่า เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นของนักธุรกิจของไทยและฮ่องกง ไทยและฮ่องกงควรเร่งจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-ฮ่องกงในโอกาสแรกที่เป็นไปได้

อุปสรรคหรือภัยคุกคาม

- การระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ (H1N1) ซึ่ง ณ วันที่ 19 กรกฎาคม 2552 มีผู้ติดเชื้อหวัดสายพันธุ์ใหม่ที่อยู่ในข่ายเฝ้าระวังในไทย 4,469 ราย และผู้เสียชีวิตจากเชื้อหวัด

⁴ ดูรายละเอียดในข้อ 4.1.2

สายพันธุ์ใหม่แล้ว 24 ราย สำหรับในฮ่องกง มีผู้คิดเชื้อหวัดสายพันธุ์ใหม่จำนวน 1,810 ราย⁵
อาจส่งผลกระทบต่อการผลิตและคมนาคมขนส่ง

- ไทยต้องแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ซึ่งไปประกอบธุรกิจในฮ่องกง แต่การแข่งขันทางการค้าโดยตรงกับฮ่องกงนั้นมีไม่มาก เนื่องจากฮ่องกงมีทรัพยากรธรรมชาติน้อย จึงไม่ได้ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นหลัก และผู้ประกอบการของฮ่องกงส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการรายย่อย

- Food and Health Bureau (FHB) ของฮ่องกง ได้เสนอให้มีการบังคับใช้กฎหมายด้านความปลอดภัยทางด้านอาหาร และกฎระเบียบเกี่ยวกับการควบคุมสารตกค้างในผักและผลไม้ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีมีการบังคับใช้ อาจทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยต้องเพิ่มความเข้มงวดในการออก Health Certificate ตลอดจนตรวจสอบคุณภาพสินค้าอย่างละเอียดก่อนที่จะส่งออกไปยังฮ่องกง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา และการเรียกคืนสินค้า ซึ่งจะมีผลกระทบต่อภาพพจน์ของสินค้าไทย นอกจากนี้ FHB ยังได้เสนอให้บังคับใช้กฎระเบียบเกี่ยวกับฉลากสินค้ากับสินค้านำเข้าทุกประเภท ซึ่งคาดว่าจะเป็นกฎหมายในอนาคตหากผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติฮ่องกง กฎระเบียบนี้จะเกิดผลกระทบต่อสินค้าส่งออกของไทยที่ได้มีการบรรจุหีบห่อก่อนส่งออกไปฮ่องกง เนื่องจากสินค้าทุกชิ้นจะต้องมีการแสดงรายละเอียดข้อมูลคุณค่าทางโภชนาการ และห้ามการโฆษณาสรรพคุณสินค้าเกินจริง อย่างไรก็ตาม ผู้แทนประเทศต่างๆ ที่จะได้รับผลกระทบจากเรื่องนี้กำลังเจรจาทันทีกับรัฐบาลฮ่องกงเพื่อผ่อนปรนกฎระเบียบดังกล่าว

4.3.2 การลงทุน

จุดแข็ง

- จากสถิติของ BOI ในปี 2551 ผู้ประกอบการฮ่องกงเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากเป็นอันดับ 5 โดยมีโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนตั้งแต่ปี 2546 ถึงปี 2551 ทั้งสิ้น 111 โครงการ ซึ่งคิดเป็นมูลค่าการลงทุนทั้งหมด 45.6 พันล้านบาท อย่างไรก็ตาม ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินของโลก และปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองของไทยได้ส่งผลกระทบต่อมูลค่าการลงทุนของฮ่องกงในไทย โดยมูลค่าการลงทุนของฮ่องกงในไทยในปี 2551 ลดลงจากปี 2550 จาก 10.125 พันล้านบาท เป็น 5.302 พันล้านบาท หรือลดลงถึง 4.82 พันล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 47.6⁶ ซึ่งอุตสาหกรรมที่ผู้ประกอบการฮ่องกงนิยมเข้ามาลงทุนในไทยมากที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และกระดาษ อุตสาหกรรมประเภทบริการ อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมเบาและสิ่งทอ

⁵ ข้อมูลจากกระทรวงสาธารณสุขฮ่องกง (www.gov.hk) วันที่ 2 ก.ค.2552) และกระทรวงสาธารณสุขไทย (www.moph.go.th)

⁶ ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (www.boi.go.th)

ตารางที่ 1 : ตารางแสดงมูลค่าการลงทุนของผู้ประกอบการฮ่องกงแบ่งตามภาคอุตสาหกรรม

Unit: Million Baht

Year	2005		2006		2007		2008	
	No. of Project	Investment	No. of Project	Investment	No. of Project	Investment	No. of Project	Investment
Agricultural Products	-	-	-	-	-	-	1	18.0
Minerals and Ceramics	-	-	-	-	-	-	1	400.0
Light Industries/Textiles	6	708.6	10	1,185.7	5	786.1	3	751.2
Metal Products and Machinery	3	1,028.5	-	-	-	-	2	259.7
Electric and Electronic Products	3	237.6	4	1,015.7	3	455.1	3	19.0
Chemicals and Paper	3	211.3	1	210.0	2	7,534.5	5	1,155.0
Services	3	36.0	3	7,620.0	9	1,349.2	4	2,700.0
Total	18	2,220.0	18	10,031.4	19	10,124.9	19	5,302.9

ผู้ประกอบการฮ่องกงมองว่าไทยมีข้อได้เปรียบดังนี้

- ไทยเป็นศูนย์กลางของอาเซียน และประเทศในกรอบอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งทำให้ไทยเป็นประตูไปสู่ตลาดเหล่านี้ ซึ่งต่อไปการเชื่อมโยงทางคมนาคมจะช่วยส่งเสริมการค้าและการท่องเที่ยวระหว่างกันมากยิ่งขึ้น
- ประเทศไทยมีค่าครองชีพในระดับที่ไม่สูงมากนัก และมีโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและการคมนาคมที่สามารถพัฒนายิ่งขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ ไทยมีท่าอากาศยานนานาชาติ 6 แห่ง การมีระบบขนส่งมวลชนที่หลากหลาย อาทิ รถไฟฟ้า รถไฟใต้ดิน รถประจำทาง การมีท่าเรือน้ำลึก 6 แห่ง เป็นต้น
- ฝ่ายไทยและฮ่องกง ได้มีการลงนามความตกลงยกเว้นการเก็บภาษีซ้อน (ลงนามวันที่ 7 กันยายน 2548 เริ่มบังคับใช้วันที่ 7 ธันวาคม 2548) และความตกลงส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน (ลงนามวันที่ 19 พฤศจิกายน 2548 และมีผลบังคับใช้วันที่ 12 เมษายน 2549) แล้ว ซึ่งมีส่วนสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นแก่นักธุรกิจฮ่องกงในการดำเนินธุรกิจในไทยได้มากขึ้น
- ไทยและฮ่องกงมีสภาพธุรกิจไทย-ฮ่องกง เป็นกลไกความร่วมมือที่สำคัญในการติดตามและส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน
- รัฐบาลไทยได้จัดให้ปี 2552-2553 เป็น “ปีส่งเสริมการลงทุนไทย” (Thailand Investment Years) และนักธุรกิจฮ่องกงอาจพิจารณาเข้ามาลงทุนในโครงการต่าง ๆ เช่น การเกษตรพลังงานทดแทน เป็นต้น รวมทั้งอุตสาหกรรมหรือสาขาที่ฮ่องกงมีความเชี่ยวชาญ อาทิ การเงินและการธนาคาร อสังหาริมทรัพย์ สิ่งทอ อิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ

จุดอ่อน

- ถึงแม้ว่านักลงทุนฮ่องกงยังมองว่าไทยเป็นประเทศที่น่าลงทุนก็ตาม แต่ปัญหาเสถียรภาพ

ทางการเมืองของรัฐบาลผสมในปัจจุบัน ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจและการเงินของโลก รวมทั้ง การระบาดของโรคไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ (H1N1) ยังเป็นปัจจัยสำคัญในระดับต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการค้าตัดสินใจของนักธุรกิจฮ่องกงที่จะมาลงทุนในประเทศไทย

โอกาส

- ปัจจุบันรัฐบาลฮ่องกงมีนโยบายในการพัฒนาฮ่องกงให้เป็นศูนย์กลางเพื่อเชื่อมโยงเงินกับตลาดต่างประเทศ และส่งเสริมผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจกับเขต PRD และ PPRD โดยใช้ประโยชน์จากความตกลง CEPA ที่ฮ่องกงมีกับจีน ซึ่งครอบคลุมด้านการค้า การลงทุน และการบริการ เช่น การลดภาษีสินค้านำเข้าจากฮ่องกง เหลือร้อยละ 0 การให้สิทธิพิเศษและการคุ้มครองแก่บริษัทฮ่องกงที่ประสงค์จะลงทุนในมณฑลกว่างตุ้ง เป็นต้น ขณะเดียวกัน รัฐบาลฮ่องกงก็มีนโยบายยกระดับเศรษฐกิจของฮ่องกงให้อยู่บนพื้นฐานขององค์ความรู้ (knowledge-based economy) โดยส่งเสริมให้บริษัทฮ่องกงร่วมมือกับบริษัทจากต่างประเทศในการให้คำแนะนำด้านการค้า และการลงทุนในจีนผ่านทางฮ่องกง โดยใช้ประสบการณ์ในการลงทุนในจีนและความรู้ทางเทคนิค (technical knowhow) ต่าง ๆ ที่ฮ่องกงมี รวมทั้ง ความได้เปรียบของฮ่องกงในฐานะศูนย์กลางการเงินและการธนาคารที่ใหญ่ที่สุดของเอเชีย และศูนย์กลางการขนส่งทางอากาศและทางเรืออันดับต้น ๆ ของโลกเป็นจุดขาย

- ในวาระการประชุม PPRD Regional Cooperation and Development Forum and Trade Fair ครั้งที่ 5 ที่จัดขึ้นที่นครหนานหนิง เขตปกครองตนเองกวางสีจ้วง ระหว่างวันที่ 9-13 มิถุนายน 2552 นายโดนัลด์ จังผู้บริหารสูงสุดของฮ่องกงได้เรียกร้องให้รัฐบาลต่างๆ ของมณฑลและเมืองในเขต PPRD ส่งเสริมการพัฒนาความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุนกับฮ่องกง โดยสนับสนุนให้มีการจัดงานนิทรรศการและการประชุมต่างๆ เพื่อขยายตลาดการค้าและการลงทุนของผู้ประกอบการฮ่องกงในจีน รวมทั้งลดความยุ่งยาก เพื่อความคล่องตัวในการลงทุน เพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมการลงทุนในจีนของผู้ประกอบการฮ่องกง⁷

อุปสรรคหรือภัยคุกคาม

- ประธานสภาธุรกิจฮ่องกง-ไทย ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า ข้อตกลง CEPA มีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกผู้ประกอบการฮ่องกงในการเข้าไปดำเนินกิจการในจีน อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการฮ่องกงหรือผู้ประกอบการต่างชาติที่เข้าไปดำเนินกิจการในฮ่องกงจะสามารถใช้ประโยชน์จากข้อตกลง CEPA ได้หลังจากจดทะเบียนบริษัทในฮ่องกงไปแล้ว เป็นระยะเวลา 3 ปี ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยที่ต้องการเข้าไปดำเนินกิจการในจีน ภายใต้ข้อตกลง CEPA อาจจะต้อง

⁷ หนังสือพิมพ์ South China Morning Post ฉบับวันที่ 11 มิถุนายน 2552

เข้าไปจดทะเบียนบริษัทในฮ่องกงก่อนเพื่อได้รับประโยชน์ดังกล่าว

- ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ที่เข้าไปดำเนินกิจการในจีนมักจะประสบปัญหาและความท้าทายต่าง ๆ อาทิ การติดต่อกับหน่วยราชการของจีน ความแตกต่างของกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องที่กำหนดโดยผู้บริหารในแต่ละมณฑล ดังนั้น การร่วมทุนกับผู้ประกอบการฮ่องกงที่มีความรอบรู้เกี่ยวกับการดำเนินกิจการในจีนจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้ประกอบการไทยที่ต้องการเข้าไปขยายการลงทุนในจีน

- ผู้ประกอบการไทยขนาดใหญ่มักไม่ประสบปัญหาในการดำเนินกิจการทั้งในฮ่องกงและจีน ในขณะที่ผู้ประกอบการไทยขนาดกลางและขนาดเล็กส่วนใหญ่อาจจะต้องอาศัยความร่วมมือกับผู้ประกอบการฮ่องกง ในการขยายการลงทุนในฮ่องกง จีน และภูมิภาคอื่น ๆ

- การลงทุนของฮ่องกงในไทยลดลงเนื่องจากนักลงทุนฮ่องกงหันไปลงทุนในจีน

- ฮ่องกงเป็นสถานที่ที่ตั้งของสำนักงานใหญ่/บริษัทข้ามชาติระดับภูมิภาค เนื่องจากบริษัทต่าง ๆ มีผลประโยชน์มากขึ้นในจีน

4.3.3 การท่องเที่ยว

จุดแข็ง

- ไทยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมอันดับ 3 ของฮ่องกงรองจากจีนและมาเก๊า ตามสถิติของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬาในปี 2551 ที่ผ่านมามีนักท่องเที่ยวฮ่องกงเดินทางมาประเทศไทย รวม 334,861 คน ลดลงจากปี 2550 ซึ่งมีจำนวน 367,862 คน เท่ากับ 33,001 คน หรือเท่ากับร้อยละ 8.97 และในช่วง 5 เดือนแรกของปี 2552 มีนักท่องเที่ยวชาวฮ่องกงเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย 106,978 คน ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2551 รวม 51,734 คน หรือเท่ากับร้อยละ 32.59⁸ สำหรับเมืองที่นักท่องเที่ยวชาวฮ่องกงนิยมเดินทางไปท่องเที่ยว 5 อันดับแรก ได้แก่ กรุงเทพฯ พัทยา ภูเก็ต เชียงใหม่ และหัวหิน

- ไทยมีรายการท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มลูกค้าต่างๆ และบริการที่น่าประทับใจ เช่น การเล่นกอล์ฟ การนวดแผนโบราณ การตรวจสอบสุขภาพ การเสริมความงาม รวมทั้งนักท่องเที่ยวชาวฮ่องกงชอบเดินทางไปท่องเที่ยวชายทะเล อาทิ ภูเก็ต สมุย พัทยา และหัวหิน หรือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งกำลังได้รับนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จุดอ่อน

- การหลอกลวงนักท่องเที่ยวในการซื้อสินค้าและบริการต่างๆ เช่น รถรับจ้างที่ไม่มีใบอนุญาต ความไม่ซื่อตรงของผู้ประกอบการการท่องเที่ยวของไทย เป็นต้น

⁸ ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยว สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (www.tourism.go.th)

โอกาส

- นาย Bernard Chan ประธานสภาธุรกิจฮ่องกง-ไทย ได้แสดงความเห็นต่ออุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยวของไทย อาทิ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ และมีโอกาสเติบโตในฮ่องกงสูง และปัจจุบันมีแนวโน้มที่ชาวฮ่องกงจะเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยและตรวจสุขภาพประจำปี เนื่องจากเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าในฮ่องกง และมีความพร้อมในการบริการล่าม อาทิ ที่โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์และโรงพยาบาลกรุงเทพ

- สัดส่วนของคนชราในฮ่องกงกำลังเพิ่มมากขึ้น โดยคาดว่า ภายใน 25 ปี จำนวนประชากรของฮ่องกงจะเพิ่มขึ้นเท่าตัว และประมาณร้อยละ 25 จะเป็นผู้ที่มีอายุสูงกว่า 65 ปี จึงน่าจะเป็นกลุ่มเป้าหมายในการเชิญชวนให้มาใช้บริการด้านสุขภาพในไทย

- การขยายกรอบการเปิดเสรีสินค้าและบริการระหว่างฮ่องกงกับจีน หรือ CEPA ซึ่งได้ลงนามฉบับที่ 6 (CEPA VI) เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2552 ได้ส่งเสริมผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างฮ่องกงกับจีนในการค้าสินค้าและบริการที่มีการให้สิทธิประโยชน์ ในส่วนของธุรกิจการท่องเที่ยวความร่วมมือภายใต้ CEPA ได้มีความพยายามเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่าง จีน-ฮ่องกง-ได้วันมากขึ้น ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวจีนมาไทยลดลง กล่าวคือ ภายใต้โครงการ Individual Visit Scheme (IVS) รัฐบาลจีนได้เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวจีนจาก 49 เมืองในจีนสามารถเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในฮ่องกงได้ในลักษณะรายบุคคล (ไม่ต้องไปกับกลุ่มทัวร์) โดยได้รับใบอนุญาตให้เข้า-ออกระหว่างจีนกับฮ่องกงได้เพียง 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 7 วัน ภายในเวลา 3 เดือนของอายุใบอนุญาต ซึ่งจากสถิติตัวเลขของ Hong Kong Tourism Board (HKTB) ในปี 2551 มีนักท่องเที่ยวจีนเดินทางไปท่องเที่ยวฮ่องกงจำนวน 16.9 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางภายใต้โครงการ IVS ถึง 9.6 ล้านคน⁹

- ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2552 รัฐบาลเซินเจิ้นซึ่งมีเขตชายแดนติดต่อกับฮ่องกงได้เริ่มดำเนินการตามข้อตกลงระหว่างเซินเจิ้น-ฮ่องกงในการผ่อนคลายความเข้มงวดการเดินทางเข้าฮ่องกงของชาวเซินเจิ้นภายใต้โครงการ IVS โดยอนุญาตให้ผู้ที่มีถิ่นพำนักถาวรในเซินเจิ้น (ประมาณ 2.2 ล้านคน) สามารถเดินทางเข้า/ออกฮ่องกงแบบหลายครั้งต่อปี โดยสามารถพำนักอยู่ในฮ่องกงได้ไม่เกินครั้งละ 7 วัน สำหรับผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จะต้องเดินทางพร้อมกับผู้ปกครอง หรือมีผู้ดูแล แต่ไม่อนุญาตให้ใช้กับข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐของจีน และสำหรับผู้ที่ไม่ได้มีถิ่นพำนักถาวรในเซินเจิ้น ก็สามารถขอเดินทางเข้าฮ่องกงแบบครั้งเดียวที่เซินเจิ้นได้ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2552 เป็นต้นไป¹⁰

⁹ โปรดดูที่ <http://www.partnet.hktourismboard.com>

¹⁰ โทรเลขสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง ที่ HKG 152/2552 ลงวันที่ 9 เม.ย. 2552

- นอกจากนี้ ภายใต้กรอบความร่วมมือ CEPA รัฐบาลจีนจะอนุญาตให้ชาวจีนสามารถขอ อนุญาตใบอนุญาตแบบ “บัตรผ่านเดี่ยว เดินทางได้หลายจุดหมาย” เพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยว จีนเดินทางไปฮ่องกงและไต้หวันได้ในคราวเดียวกัน ซึ่งฝ่ายไทย โดยเฉพาะสำนักงานการท่องเที่ยว แห่งประเทศไทยประจำเมืองฮ่องกง ซึ่งมีเขตรับผิดชอบทั้งในฮ่องกง มาเก๊าและมณฑลกวางตุ้งของ จีน อาจพิจารณาใช้โอกาสนี้ศึกษาความเป็นไปได้ในการที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวจีนจากมณฑล/เมือง ต่างๆ ในจีน โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจีนจากมณฑลกวางตุ้ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้มีฐานะดี มีศักยภาพ ในการเดินทางท่องเที่ยวสูง ให้เดินทางต่อจากฮ่องกงไปท่องเที่ยวในไทย โดยการจัดทำโปรแกรม ทัวร์หรือแพ็คเกจทัวร์ที่มีความน่าสนใจแบบเพิ่มคุณค่าและมีความสะดวกสบาย อาทิ โปรแกรม ทัวร์ 72 ชั่วโมงในไทย ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ ททท. ใช้ในการส่งเสริมการขายในปัจจุบันทั้งที่จังหวัด เชียงใหม่ ภูเก็ต และพัทยา เพื่อดึงดูดลูกค้าท่องเที่ยวจากจีนเหล่านี้

อุปสรรคหรือภัยคุกคาม

- ความไม่สงบทางการเมืองในไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่กลุ่มชุมนุมประท้วง ปิดสนามบินของไทยในช่วงปลายปี 2551 เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของ นักท่องเที่ยวฮ่องกง ทำให้นักท่องเที่ยวต้องเปลี่ยนแผนการเดินทางและระมัดระวังที่จะเดินทางมา ประเทศไทยมากขึ้น จากเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลฮ่องกงยังได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์จาก สาธารณชนและสื่อต่างๆ ในฮ่องกงอย่างรุนแรงว่า ดำเนินการตอบสนองต่อการช่วยนักท่องเที่ยว ฮ่องกงที่ติดค้างอยู่ในประเทศไทยเป็นไปอย่างล่าช้า เพราะรัฐบาลต้องใช้เวลาในการตรวจสอบและ ประเมินการจำนวนนักท่องเที่ยวฮ่องกงในไทยซึ่งมีอยู่จำนวนมาก นาย Bernard Chan ประธาน HKTBC ได้ให้สัมภาษณ์ต่อ นสพ. South China Morning Post ฉบับวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2552 ว่า สถานการณ์ความไม่สงบทางการเมืองของไทยจะยังคงดำเนินต่อไปเนื่องจากยังมีการแบ่งฝ่าย ระหว่างผู้สนับสนุนกับกลุ่มต่อต้านอดีตนายกรัฐมนตรี ซึ่งอาจเกิดการชุมนุมประท้วงอีกเป็นระยะ ซึ่งนาย Chan หวังว่ากลุ่มผู้ประท้วงจะเรียนรู้และตระหนักถึงผลกระทบในทางลบจากการปิด สนามบินที่มีต่อเศรษฐกิจของไทยและจะไม่กระทำเช่นนั้นอีก¹¹

- แม้ว่ารัฐบาลฮ่องกงจะยกเลิกคำสั่งห้ามเตือนคนฮ่องกงไม่ให้เดินทางมากรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2552 แล้ว แต่ก็ยังคงมี Outbound Travel Alert ปรากฏใน website ของทางการ ฮ่องกง ซึ่งระบุว่า “โดยที่สถานการณ์ยังคงไม่มีความชัดเจน ดังนั้นผู้ที่เดินทางมาประเทศไทย โดยเฉพาะกรุงเทพฯ ควรติดตามพัฒนาการต่างๆ อย่างใกล้ชิด ระมัดระวังตัว และหลีกเลี่ยงสถานที่ ที่มีการชุมนุมประท้วง”¹² ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

¹¹ รายงานโทรเลขสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง ที่ HKG 42/2552 ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2552

¹² โปรดดูรายละเอียดที่ http://www.sb.gov.hk/common/announcement_thailand.htm

- วิฤทธิเศรษฐกิจและการเงินโลกในปี 2551 เป็นวิฤทธิที่รุนแรงและมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกเป็นระยะเวลาหลายปี ประกอบกับภาพลักษณ์ของปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มคนไทยทางการเมืองและความมั่นคงในประเทศไทย และล่าสุดการระบาดของโรคไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ (H1N1) ในไทยน่าจะส่งผลกระทบและทำให้นักท่องเที่ยวขาดความเชื่อมั่นในการเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยทั้งระยะสั้นและระยะปานกลาง

4.4 ยุทธศาสตร์ไทยต่อฮ่องกง

จากผลในการศึกษาและการวิเคราะห์แบบ SWOT Analysis ข้างต้นในมิติต่างๆ ด้านการเมือง เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว และการสัมพันธไมตรีเชิงลึกของผู้ที่อยู่ในวงการ ผู้ศึกษาได้นำมาใช้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของไทยต่อฮ่องกงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ดังนี้

4.4.1 ด้านการเมือง

ในอดีตที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่ระดับสูงของหน่วยราชการไทยได้เดินทางไปเยือนฮ่องกงและหารือกับทางการฮ่องกงอย่างไม่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ในครั้งนี้ ฝ่ายไทยจึงควรมีการวางแผนและเป้าหมายในการกระชับความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นระหว่างไทยกับภาครัฐ ได้แก่ Executive Council (เทียบเท่าคณะรัฐมนตรี) สมาชิกสภานิติบัญญัติ และภาคส่วนต่างๆ ของฮ่องกง อาทิ ภาคเอกชน ภาคประชาชน นักวิชาการ สื่อมวลชน และภาคประชาสังคม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามเป้าหมายอื่นๆ ของรัฐบาลไทยตามยุทธศาสตร์ และเพื่อให้ชาวฮ่องกงเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฮ่องกง

ในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกงได้สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนทั้งในระดับผู้นำและเจ้าหน้าที่ระดับสูงอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการรักษาและยกระดับความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และเป็นการปูทางสำหรับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ และเอกชนของทั้งสองฝ่าย อาทิ จัดทำโครงการนำคณะเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกรมพิธีการทูตของฮ่องกงซึ่งมีหน้าที่และบทบาทในการประสานงานระหว่างสถานกงสุลใหญ่ต่างชาติในฮ่องกงกับทางการฮ่องกง มาเยือนไทยในปี 2549 การเชิญนาย Lu Xinhua Commissioner ของกระทรวงการต่างประเทศจีนประจำฮ่องกงและภริยาเยือนไทยในปี 2550 และล่าสุดเมื่อวันที่ 18-23 มีนาคม 2552 ได้จัดทำโครงการนำคณะผู้แทนรัฐบาลจีนและฮ่องกง และคณะกงสุลใหญ่/กงสุลกิตติมศักดิ์ต่างชาติ และคู่สมรส ตลอดจนสื่อมวลชนของฮ่องกงและมาเก๊ามาเยือนไทยเพื่อฟื้นฟูภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นต่อประเทศไทย รวมทั้งเผยแพร่พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สำหรับปี 2552 สถานกงสุลใหญ่ฯ ยังได้จัดทำโครงการนำ “มิตรประเทศไทย (Friends of Thailand)”

อัน ได้แก่ อธิปไตยกรมศุลกากร และอธิปไตยกรมตรวจคนเข้าเมืองของฮ่องกง มาเยือนไทยอีกด้วย

4.4.2 ด้านเศรษฐกิจ

ส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับฮ่องกงและความร่วมมือไทย-ฮ่องกงอย่างรอบด้านและต่อเนื่อง เพื่อผูกประโยชน์ทั้งสองฝ่ายซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ (การค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว) ภายใต้หลักการ “Two Gateways” กล่าวคือ ไทยใช้ฮ่องกงเป็นสะพานสู่มณฑลตอนใต้ของจีน โดยใช้ประโยชน์จากกรอบ CEPA และฮ่องกงใช้ไทยเป็นประตูสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของไทยที่ต้องการสร้างปฏิสัมพันธ์กับมณฑลต่างๆ ของจีน เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ร่วมกัน

ก. การค้า

- รักษาและขยายการส่งออกของไทยไป และผ่านฮ่องกงต่อไปให้ได้มากที่สุด โดยใช้ประโยชน์จากพื้นฐานความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันและกลไกความร่วมมือด้านเศรษฐกิจที่มีอยู่ เช่น สภาธุรกิจ ไทย-ฮ่องกง รวมทั้ง ศูนย์ข้อมูลธุรกิจไทยในฮ่องกง (Business Information Center) ซึ่งได้จัดทำข้อมูลเชิงลึก อาทิ สภาพเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และกฎระเบียบต่างๆ ของฮ่องกง และจะเป็นกลไกในการช่วยเหลือภาคเอกชนไทยและเป็นประโยชน์กับนักธุรกิจ/นักลงทุนในการศึกษาลู่ทางการทำธุรกิจหรือร่วมทุนกับบริษัทฮ่องกง เพื่อเข้าไปลงทุนในจีน ตลอดจนเป็นการส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของไทยในฮ่องกงด้วย

- การสร้างภาพลักษณ์และเอกลักษณ์สินค้าไทยในตลาดฮ่องกง โดยทำให้ผู้นำเข้าฮ่องกงได้รู้จักแหล่งผลิตและสามารถเลือกสินค้าที่มีศักยภาพ

- ขยายตลาดภาคบริการ เช่น โครงการครัวไทยสู่โลก การบริการทางการแพทย์ การเสริมความงามและสุขภาพ กลุ่มธุรกิจอาหารมีศักยภาพสูงสำหรับการเข้าไปทำตลาดและลงทุนในฮ่องกงและเขตตอนใต้ของจีนซึ่งมีความนิยมอาหารรสจัดและมีการใช้วัตถุดิบในการปรุงอาหารที่คล้ายคลึงกัน โครงการครัวไทยสู่โลกจะเป็นการช่วยผลักดันธุรกิจร้านอาหารไทยให้ขยายตัวในฮ่องกงมากขึ้น ซึ่งจะสนองอุปสงค์ด้านสินค้าผัก ผลไม้ ข้าว และสินค้าอุปโภคบริโภคอื่นๆ ที่เกี่ยวกับธุรกิจร้านอาหารได้มากขึ้น

- สนับสนุนให้เอกชนไทยใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของนักธุรกิจฮ่องกงในการทำการค้ากับจีน

- ส่งเสริมจำหน่ายสินค้าไทยที่มีคุณภาพดีและราคายุติธรรม โดยเฉพาะสินค้าตามฤดูกาลของไทย อาทิ ผลไม้ซึ่งเป็นที่นิยมในฮ่องกง ได้แก่ มะม่วง ทูเรียน ส้มโอ มังคุด เป็นต้น

- ส่งเสริมสนับสนุนการร่วมงานแสดงสินค้าในฮ่องกงของ SME ไทย เพื่อเป็นหนทางในการขยายตลาดสินค้าไทยในต่างประเทศ ตลอดจนใช้ฮ่องกงเป็นฐานการจัดซื้อวัตถุดิบต่างๆ ผ่าน

การเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในฮ่องกง เนื่องจากฮ่องกงเป็นศูนย์กลางงานแสดงสินค้าที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งในโลก มีผู้ซื้อ-ผู้ขายมาร่วมงานแสดงสินค้าประเภทต่างๆ ที่จัดตลอดทั้งปี

- ฮ่องกงเป็นหนึ่งในเมืองศูนย์กลางด้านแฟชั่นของเอเชีย เป็นตลาดที่มีศักยภาพสูง เนื่องจากผู้บริโภคนิยมสินค้าชั้นดี มีกำลังซื้อสูงและวงจรสินค้าอายุสั้น ด้วยเหตุนี้ ฮ่องกงจึงเป็นตลาดที่มีศักยภาพสูงมากสำหรับสินค้าแฟชั่นของไทยทั้งเสื้อผ้า อัญมณีและเครื่องประดับ

ข. การลงทุน

- รักษาระดับและส่งเสริมการลงทุนของฮ่องกงในไทย ขณะเดียวกัน พยายามดึงดูดการลงทุนของฮ่องกงไปสู่อื่นๆ ให้มีมากขึ้น โดยเน้นการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการมีความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการเก็บภาษีซ้อนและความตกลงส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนระหว่างไทยกับฮ่องกง

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้ฮ่องกงเข้าไปตั้งสำนักงานภูมิภาคในไทย เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่าฮ่องกงและสิงคโปร์ ยกตัวอย่าง สำนักงาน HKTDC ของฮ่องกงได้ย้ายสำนักงานที่ดูแลภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และอินเดียนอกจากสิงคโปร์มาตั้งในกรุงเทพฯ เมื่อปี 2549 และหนังสือพิมพ์ South China Morning Post มาตั้งสำนักงานในประเทศไทยเมื่อ 2546

- ส่งเสริมโอกาสของไทยในการร่วมมือกับนักธุรกิจฮ่องกงเข้าไปลงทุนในจีน โดยการให้ข้อมูลเชิงลึกแก่นักธุรกิจไทยและนักธุรกิจฮ่องกงผ่านเว็บไซต์ www.thaibizchina.com ของศูนย์บริการข้อมูลธุรกิจไทยในจีน

- ส่งเสริมสนับสนุน และประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และสภาธุรกิจไทย-ฮ่องกง ในการเชิญวิทยากรที่มีความรู้จากประเทศไทยหรือนักธุรกิจฮ่องกง ที่มีทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทย ไปบรรยายเกี่ยวกับนโยบายและพัฒนาการใหม่ๆ ของรัฐบาล เช่น การจัดตั้งสำนักงานในลักษณะ one-stop center เพื่ออำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำแก่นักลงทุนต่างชาติในการมาลงทุนในไทย หรือการแต่งตั้งผู้แทนการค้าไทย (Thailand Trade Representative) เพื่อให้มีบทบาทในการดึงดูดการลงทุนมาไทย การปรับปรุงกฎระเบียบเกี่ยวกับแรงงานและศุลกากรของไทย ตลอดจนการเล่าประสบการณ์ที่ดีของนักลงทุนฮ่องกงในการทำธุรกิจ และโอกาสทางธุรกิจในไทยให้กับนักธุรกิจและสมาชิกหอการค้าต่างประเทศในฮ่องกงอย่างสม่ำเสมอ

- เผยแพร่ข้อมูลที่ทันสมัยเกี่ยวกับนโยบายเศรษฐกิจไทยที่จะส่งผลให้นักลงทุนฮ่องกงและต่างชาติมีความเชื่อมั่นในเศรษฐกิจไทย เช่น มาตรการของรัฐบาลไทยในการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะที่ 1 ในการช่วยเหลือประชาชน 3 พันล้านเหรียญสหรัฐ และระยะที่ 2 โดยการมุ่งเน้นการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โครงการรถไฟฟรางคู่ เป็นต้น จำนวนเงิน 45 พันล้านเหรียญสหรัฐ โดยรูปแบบอาจจะทำได้หลายวิธี เช่น การกล่าวสุนทรพจน์ของกงสุลใหญ่ไทยในเวทีต่างๆ อาทิ ในงานเลี้ยงอาหารของคณะกงสุลใหญ่ต่างชาติในฮ่องกง การบรรยายที่ General Chamber of

Commerce และ HKTDC และตามมหาวิทยาลัยของฮ่องกง รวมทั้ง การตีพิมพ์บทความเกี่ยวกับ เศรษฐกิจไทยในสื่อต่าง ๆ และการจัดส่งข้อมูลเหล่านี้ให้องค์กรเศรษฐกิจและวงวิชาการเป็นต้น

ค. การท่องเที่ยว

- ส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยอย่างยั่งยืนในตลาดฮ่องกง เพื่อให้ไทยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมของฮ่องกงรองจากจีนและมาเก๊า โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ที่มีจุดขายใหม่ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่นักท่องเที่ยวฮ่องกงที่มาเยือนไทย อาทิ ทวีร์สุขภาพ (Medical Tourism) ทวีร์กีฬา (Sport Tourism) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco-Tourism) การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ฯลฯ

- สร้างเสริมความเชื่อมั่นประเทศไทย และแก้ไขภาพลักษณ์ของไทย โดยเฉพาะประเด็นที่กระทบกับการท่องเที่ยว เช่น สถานการณ์ความไม่สงบในไทย แนวทางการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ H1N1 ของรัฐบาล

- ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ไทย โดยการสร้างจุดขายของไทยที่เชื่อมโยงกับ ศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทย ความสามารถและมีชื่อเสียงในด้านต่างๆ ที่สะท้อนถึง ภาพลักษณ์ที่ดีของไทยในฮ่องกง อาทิ สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง ร่วมกับสำนักงาน ททท. ในเมืองฮ่องกง ได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ภายใต้งบประมาณสนับสนุนภารกิจ ต่างประเทศแบบบูรณาการ (Foreign Missions Integrated Projects – FMIP) คือ กิจกรรมการจัดรด ประดับตกแต่งของไทยพร้อมคณะนาฏศิลป์ เข้าร่วมงานเฉลิมฉลองเทศกาลตรุษจีนในฮ่องกงทุกปี ตั้งแต่ปี 2550-2552 ซึ่งได้รับคำชมเชยจาก Hong Kong Tourism Board ของฮ่องกง และมีการ เผยแพร่ทางสื่อมวลชนทั้งในฮ่องกงและต่างประเทศอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ ยังร่วมกันจัดงาน Amazing Thailand Fiesta กับทีมประเทศไทยในการออกร้านอาหาร/ผลไม้ไทย การจัดแสดงผ้าไหม ไทย ฯลฯ ในงาน International Travel Exposition ในฮ่องกงด้วย

- ส่งเสริมสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวคุณภาพเดินทางไปท่องเที่ยวใช้จ่าย พักผ่อนใน ประเทศไทยให้มากขึ้น (นอกจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาซ้ำแล้ว) โดยสร้างการรับรู้ความเป็น แหล่งท่องเที่ยวคุณภาพของไทยและภาพลักษณ์ด้านบวก โดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัยผ่าน โฆษณาในสื่อโทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ บริษัทนำเที่ยว รถประจำทาง สายการบิน และเว็บไซต์ www.amazingthailand.org.hk รวมทั้งสนับสนุนสื่อมวลชนฮ่องกงไปถ่ายทำ/เขียนสารคดี ท่องเที่ยวไทย

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ผลการทำ SWOT Analysis การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากภาครัฐของไทยและเอกชนของไทยและฮ่องกง สรุปได้ว่า แม้ว่าสถานการณ์ของโลกจะเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว แต่ไทยยังมีจุดแข็งต่าง ๆ ในการดำเนินกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ความร่วมมือและความผูกพันซึ่งกันและกันกับฮ่องกง เช่น ความสัมพันธ์กับจีนและฮ่องกงที่ราบรื่น ไทยเป็นที่ตั้งซึ่งเป็นประตูสู่อาเซียนและอินโดจีน แรงงานที่มีคุณภาพ ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย และการบริการที่เป็นมิตร เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ไทยยังมีจุดอ่อน อุปสรรค และภัยคุกคาม ในการพัฒนาความร่วมมือด้านเศรษฐกิจกับฮ่องกงที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข ปรับปรุง และป้องกันอย่างทันทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองของไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนของฮ่องกงต่อประเทศไทยในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา รวมทั้งการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ (H1N1) ทั้งนี้ ในการวางยุทธศาสตร์ของไทยต่อฮ่องกงจำเป็นต้องมีการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยทุกฝ่าย ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์ไทยต่อฮ่องกงมีความสมบูรณ์และครอบคลุมผลประโยชน์ของไทยในฮ่องกงในทุกด้าน

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 โดยที่ไทยมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างมากกับฮ่องกง และควรส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับฮ่องกงอย่างรอบด้านและต่อเนื่อง ผู้ศึกษาจึงมีความเห็นพ้องกับนายพิชญ์ สุวรรณชฎ รองอธิบดีกรมเอเชียตะวันออกที่เสนอว่า ฝ่ายไทยควรพิจารณาจัดตั้งคณะกรรมการกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทย-ฮ่องกง เพื่อเป็นกลไกภาครัฐในการส่งเสริมความร่วมมือกับเอกชน ซึ่งมีองค์ประกอบ ได้แก่ ภาครัฐและภาคเอกชนของไทยที่มีขอบข่ายที่เกี่ยวข้องกับฮ่องกง เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สภาธุรกิจไทย-ฮ่องกง เป็นต้น และมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางการร่วมมือด้านเศรษฐกิจไทย-ฮ่องกง และดูแลความเป็นเอกภาพในการดำเนินนโยบายเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนกับฮ่องกง รวมทั้ง อาจจะพิจารณา

จัดตั้งคณะทำงานด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนไทย-ฮ่องกง ในลักษณะที่คล้ายคลึงกับ คณะกรรมการร่วม (Joint Committee) ด้านเศรษฐกิจไทย-จีน โดยพยายามจัดประชุมร่วมกัน ปีละ 1 ครั้ง เพื่อแสวงหาช่องทางและโอกาสที่ทั้งสองฝ่ายจะร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัน ซึ่งอาจ รวมถึงการขยายความร่วมมือให้ครอบคลุมสาขาอื่นๆ เช่น การเงิน การขนส่งทางอากาศและทางเรือ นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ดังกล่าวยังควรมีหน้าที่ติดตามความคืบหน้าร่างความตกลงทวิภาคีที่ยังค้างด้วย อันได้แก่ ร่างความตกลงว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและร่างความตกลงว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญา และบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือระหว่างกันอีก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ด้านการผลิตภาพยนตร์ และการผลิต Digital Entertainment

5.2.2 สำหรับสำนักงานในต่างประเทศของไทย สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง นับว่ามีบทบาทสำคัญในการสร้างความเป็นเนื้อเดียวกัน (harmonization) ของทีมประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย สถานกงสุลใหญ่ฯ กงสุลฝ่ายพาณิชย์ แรงงาน ศุลกากร สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและการบินไทย ให้มีการประสานงานระหว่างกันอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การบริหารราชการในต่างประเทศมีการบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ข้อคิดเห็น และประสบการณ์ระหว่างทีมประเทศไทยที่ฮ่องกงกับทีมประเทศไทยที่กว้าง ใจอย่างใกล้ชิด เพื่อศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ในการขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจไทย-ฮ่องกงให้เข้าไปสู่เขต PRD /PPRD เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของเมืองหลวง

5.2.3 ปัจจุบัน นักธุรกิจไทยยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จาก CEPA และ PPRD เท่าที่ควร การเข้าไปประกอบธุรกิจการค้าและการลงทุนในจีน โดยผ่านฮ่องกงอาจจะเป็นการลดความเสี่ยงของผู้ประกอบการที่ยังไม่มีความคุ้นเคยกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการต่างๆ ของจีน ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอให้กระทรวงการต่างประเทศซึ่งอาจเป็นกรมเอเชียตะวันออกหรือกรมเศรษฐกิจ เป็นเจ้าภาพจัดสัมมนาให้กับนักธุรกิจไทย โดยร่วมกับสภาธุรกิจไทย-ฮ่องกงในหัวข้อ “โอกาสไทยต่อการใช้ประโยชน์ภายใต้กรอบ Closer Economic Partnership Arrangement และ Pan-Pearl River Delta” ก็จะเป็นการช่วยส่งเสริมขีดความสามารถของผู้ประกอบการ นักธุรกิจและนักลงทุนไทย และชี้ช่องทางให้เห็น โอกาสและใช้ประโยชน์จาก CEPA และ PPRD มากขึ้น ในการจัดสัมมนาข้างต้นอาจพิจารณาเชิญหน่วยงานทางการฮ่องกง คือ Trade and Industry Department และ Central Policy Unit ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยเรื่อง CEPA และ PPRD มาช่วยให้ความรู้ความเข้าใจกับเรื่องนี้ การสัมมนานี้ยังจะเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักธุรกิจฮ่องกง นักวิชาการและหน่วยงานการค้าและเศรษฐกิจของฮ่องกงด้วย และหลังการสัมมนาดังกล่าว ฝ่ายไทยควรจัดทำเป็นรายงานและสื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลจากการสัมมนา เพื่อให้เกิดการถ่ายทอด

ความรู้ในมุมมองกว้างแก่สาธารณชนต่อไป

5.2.4 หลังการระบาดของโรคซาร์สเมื่อปี 2546 รัฐบาลฮ่องกงได้มีประสบการณ์และพัฒนามาตรการควบคุมโรคติดต่อในฮ่องกง รวมทั้งส่งเสริมสุขอนามัยที่ดีของชาวฮ่องกงและฝึกการรับมือกับการระบาดของโรคติดต่อดังกล่าว ปัจจุบัน โดยที่ทั้งไทยและฮ่องกงต่างกำลังเผชิญกับปัญหาโรคระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ H1N1 ซึ่งได้สร้างผลกระทบอย่างรุนแรงต่อเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวของทั้งสองฝ่าย กอปรกับไทยในฐานะประธานอาเซียนได้เคยเป็นเจ้าภาพและประสบความสำเร็จในการจัดประชุมพิเศษรัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียน+3 เพื่อรับมือไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ที่กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 7-8 พฤษภาคม 2552 ดังนั้น จึงน่าจะมี ความจำเป็นและเหมาะสมที่ไทยกับฮ่องกงควรมีการร่วมมือทางด้านสาธารณสุขอย่างใกล้ชิด ระวังกันในการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อรับมือกับไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ และป้องกันความ วุ่นวายต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นตามมา

บรรณานุกรม

สิ่งพิมพ์

- โทรเลขสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง ที่ HKG155/2551 ลงวันที่ 8 เมษายน 2551
- โทรเลขสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง ที่ HKG37/2552 ลงวันที่ 23 มกราคม 2552
- โทรเลขสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง ที่ HKG 42/2552 ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2552
- โทรเลขสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง ที่ HKG152/2552 ลงวันที่ 9 เมษายน 2552
- หนังสือพิมพ์ South China Morning Post ฉบับวันที่ 11 มิถุนายน 2552

เว็บไซต์

- กระทรวงสาธารณสุขฮ่องกง (www.gov.hk)
- กระทรวงสาธารณสุข (www.moph.go.th)
- สำนักยุทธศาสตร์ และการวางแผนเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (<http://www.nesdb.go.th>)
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (www.boj.go.th)
- สำนักงานพัฒนาท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (www.tourism.go.th)
- รัฐบาลฮ่องกง (<http://www.gov.hk>)
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากศุลกากร (http://www.2ops3.moc.go.th/menucomth/trade_sum/report.asp)
- Hong Kong Trade Development Council (<http://www.hktdc.com>)

ภาคผนวก ก.

เขตการค้าเสรีจีน – ฮองกง (Closer Economic Partnership Arrangement – CEPA)

1. วิวัฒนาการของ CEPA

CEPA เป็นยุทธศาสตร์การเปิดเสรีระหว่างจีน – ฮองกง (รวมถึงจีน – มาเก๊า) เพิ่มเติมแบบเป็นขั้นตอนในลักษณะของ building block โดย CEPA ระหว่างจีน – ฮองกง มีวิวัฒนาการดังนี้

1.1 CEPA I มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2547

1.2 CEPA II มีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2548

1.3 CEPA III มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2549

1.4 CEPA IV รัฐบาลจีนและรัฐบาลฮองกงได้ลงนามเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2550 โดยได้ตกลงในประเด็นหลัก ๆ คือ การเปิดเสรีเพิ่มเติมสำหรับการค้าสินค้า การค้าภาคบริการการอำนวยความสะดวกในการลงทุน ความร่วมมือทางการเงิน และ mutual recognition of professional qualification ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2551

1.5 CEPA V รัฐบาลจีนและรัฐบาลฮองกงได้ลงนามเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551 โดยได้ตกลงในเรื่องการเปิดเสรีการค้าบริการเพิ่มเติม ซึ่งได้มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2552 และการลงนามความตกลงทวิภาคีในการร่วมมือกันด้านการค้าและการผนึกรวมทางเศรษฐกิจด้วย

1.6 CEPA VI รัฐบาลจีนและรัฐบาลฮองกงได้ลงนามเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2552 โดยได้ตกลงร่วมกันการขยายการเปิดเสรีภาคบริการเพิ่มเติมจากความร่วมมือ CEPA ฉบับที่ 5 จากเดิม 40 สาขา เป็น 42 สาขา ซึ่งเพิ่มจากเดิม 2 สาขา ได้แก่ การวิจัยและพัฒนา และการขนส่งทางรถไฟ โดยจะได้ออกมาตรการเปิดเสรี 29 มาตรการ ครอบคลุมภาคบริการ 20 สาขา มาตรการดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2552 เป็นต้นไป

ในช่วง 3 ปีแรก นับตั้งแต่มีความตกลง CEPA ได้มีการสร้างงานเพิ่มขึ้นกว่า 36,000 ตำแหน่ง และดึงดูดการลงทุนไปยังฮองกงกว่า 642 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

2. การค้าสินค้า

2.1 วิวัฒนาการการค้าสินค้าภายใต้ CEPA

ภายใต้ CEPA จีนจะลดภาษีนำเข้าให้สินค้าฮองกงเหลือร้อยละ 0 โดยมีเงื่อนไขว่าสินค้านี้จะต้องมีแหล่งกำเนิดสินค้าในฮองกงเท่านั้น

CEPA I มีสินค้า 374 รายการ ซึ่งได้รับยกเว้นภาษีตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้า ยา ผลิตภัณฑ์พลาสติก นาฬิกาและนาฬิกาข้อมือ อัญมณี สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เครื่องสำอาง เคมีภัณฑ์ และ ผลิตภัณฑ์โลหะ

CEPA II กำหนดให้ (1) สินค้าที่อยู่ระหว่างการผลิตนับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 จำนวน 540 รายการ และ (2) สินค้าที่คาดว่าจะมีการผลิตจำนวน 189 รายการ ได้รับยกเว้นภาษี โดยสินค้าใน 2 กลุ่มนี้ ได้แก่ aquatic products อาหารและเครื่องดื่ม เคมีภัณฑ์ ยา ผลิตภัณฑ์พลาสติกและยาง สินค้าหนังและขนสัตว์ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องใช้ไฟฟ้า และเครื่องจักรกล

CEPA III จีนตกลงที่จะยกเว้นภาษีนำเข้าให้กับสินค้าทั้งหมดที่มีถิ่น กำเนิดจากฮ่องกง ซึ่งจะเริ่มมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2549 ยกเว้นสินค้าที่อยู่ในหมวดต้องห้าม (prohibited articles) ได้แก่ เครื่องไฟฟ้าที่ใช้แล้ว และผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ กากสารเคมี กระจกใส และเขาแรด

CEPA IV ตั้งแต่ CEPA I ในปี 2547 จนถึง CEPA III ในปี 2549 มีสินค้าที่ได้รับการ ยกเว้นภาษีแล้วทั้งสิ้นจำนวน 1,448 รายการ และหลังจากการลงนาม CEPA IV (ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2550) มีสินค้าที่ได้รับการยกเว้นภาษีเพิ่มเติมอีก 17 รายการ ทำให้จำนวนสินค้าที่ได้รับการยกเว้นภาษีในปัจจุบันเพิ่มจำนวนเป็น 1,465 รายการ

2.2 แหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin) มีอยู่ 3 ประการ ได้แก่

2.2.1 กฎเกณฑ์ที่ฮ่องกงใช้อยู่ในปัจจุบัน เป็นไปตามหลักปฏิบัติสากลที่ใช้กันทั่วไปที่ว่า สินค้าจะต้องผ่านกระบวนการผลิตในฮ่องกงโดยใช้วัตถุดิบท้องถิ่น หากมีการใช้วัตถุดิบจาก ต่างประเทศ วัตถุดิบดังกล่าวต้องผ่านการผลิตในฮ่องกงที่ทำให้เกิดสินค้าชนิดใหม่มีลักษณะ เปลี่ยนแปลงไป จากวัตถุดิบเดิมอย่างสิ้นเชิง ดังนั้น การผลิตหรือการแปรรูปสินค้าง่ายๆ อาทิ การบรรจุหีบห่อ การอบแห้ง การประกอบง่ายๆ ฯลฯ จะไม่ส่งผลให้สินค้านั้นเปลี่ยนไปจนถือว่า มีแหล่งกำเนิดในฮ่องกงได้

2.2.2 การเปลี่ยนแปลงหมวดพิกัดศุลกากร (Change in Tariff Heading - CTH) หมายถึง การผลิตสินค้าในฮ่องกงที่ใช้วัตถุดิบจากต่างประเทศ (non – originating constituent material) แต่ส่งผลให้สินค้านั้นเปลี่ยนพิกัดศุลกากรใหม่ตาม Harmonized System ของ World Customs Organization ซึ่งจะแตกต่างไปจากพิกัดของวัตถุดิบนำเข้าที่ใช้ในการผลิตสินค้านั้นๆ (โดยพิจารณาหมวดพิกัด 4 หลัก)

2.2.3 การเพิ่มมูลค่าร้อยละ 30 (value – added content) ภายใต้ CEPA มีเงื่อนไขว่า มูลค่ารวมของวัตถุดิบ ส่วนประกอบ ค่าแรง และ ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการพัฒนาสินค้า (product development

cost) ที่เกิดขึ้นในฮ่องกงต้องมีมูลค่ามากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 30 ของราคาสินค้า ณ ท่าส่งออก (Freight on Board – FOB) และ การผลิตหรือกระบวนการขั้นสุดท้ายต้องเกิดขึ้นในฮ่องกงเท่านั้น สูตรการคำนวณการเพิ่มมูลค่าสินค้ามี ดังนี้

$$\frac{\text{มูลค่ารวมของวัตถุดิบ} + \text{ส่วนประกอบ} + \text{ค่าแรง} + \text{ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาสินค้า}}{\text{ราคาสินค้า ณ ท่าส่งออก}} \times 100\% \geq 30\%$$

ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาสินค้า (product development cost) ต้องเกิดขึ้นในฮ่องกง ซึ่งอาจเกิดจาก (1) ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาการออกแบบ ค่าใช้สิทธิบัตร เทคโนโลยีที่ได้มีการจดทะเบียนแล้ว การใช้เครื่องหมายการค้าหรือลิขสิทธิ์ ซึ่งได้ดำเนินการโดยผู้ผลิตเอง (2) ค่าใช้จ่ายที่ได้ชำระแก่บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลในฮ่องกงในการพัฒนาเครื่องหมายการค้าหรือลิขสิทธิ์ และ (3) ค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องหมายการค้าหรือลิขสิทธิ์จากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลในฮ่องกง

ปัจจุบัน รัฐบาลฮ่องกงได้อนุมัติ Certificate of Origin ไปแล้วทั้งสิ้น 44,233 ราย ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเครื่องดื่มน้ำและอาหาร รองลงมาเป็นอุตสาหกรรมเสื้อผ้าและสิ่งทอ พลาสติกและอุปกรณ์พลาสติก ผลิตภัณฑ์ยา เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์โลหะ ตามลำดับ (ข้อมูลวันที่ 31 พฤษภาคม 2552)

2.3 การขอรับสิทธิพิเศษในการยกเว้นภาษี

ผู้ผลิตจะต้องยื่นขอ Factory Registration (FR) จาก TID เพื่อยืนยันว่า โรงงานผลิตสินค้ามีความสามารถในการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกเพียงพอในการขอยกเว้นภาษี

ผู้ผลิตต้องยื่นขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าที่เรียกว่า Certificate of Hong Kong Origin – CEPA (CO -CEPA) พร้อมกับ FR ต่อ TID หรือ หน่วยงานที่ได้รับการอนุญาตจากรัฐบาลฮ่องกงให้ ออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าได้ (Government Approved Certification Organizations - GACOs) ปัจจุบัน มี 5 หน่วยงาน คือ (1) Hong Kong General Chamber of Commerce (2) Federation of Hong Kong Industries (3) Indian Chamber of Commerce (4) Chinese Manufacturers' Association และ (5) Chinese General Chamber of Commerce

3. การค้าบริการ

3.1 CEPA I มี 18 สาขา ได้แก่ ที่ปรึกษาด้านบริหาร โฆษณา อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง audiovisual freight forwarding agency การขนส่ง การกระจายสินค้า (รวมถึงร้านค้าที่ปัจเจกบุคคล

เป็นเจ้าของ) ธนาคาร ประกันภัย การจัดประชุมและนิทรรศการ บัญชี แพทย์และทันตแพทย์ logistics บริการด้านการฝากของและคลังสินค้า ท่องเที่ยว กฎหมาย ตลาดหลักทรัพย์ และ โทรคมนาคม

3.2 CEPA II มี 8 สาขา เป็นการขยายขอบเขตการเปิดเสรีของการค้าบริการใน CEPA I บางสาขาออกไป ได้แก่ การบริการด้านสแนมบีน นายหน้าออกสิทธิบัตร นายหน้าด้านการ แนะนำงาน นายหน้าจัดหางาน บริการ IT นายหน้าด้านเครื่องหมายสินค้า บริการด้าน cultural entertainment และ การสอบเพื่อวัดคุณสมบัติด้านวิชาชีพ

3.3 CEPA III มีมาตรการเปิดเสรี 23 มาตรการ สำหรับภาคบริการ 10 สาขา ซึ่งเป็นการขยายขอบเขตการเปิดเสรีของการค้าบริการจาก CEPA I และ II ได้แก่ การบริการเกี่ยวกับ กฎหมาย การบัญชี audiovisual การก่อสร้าง การกระจายสินค้า ธนาคาร การท่องเที่ยว การ คมนาคม และร้านค้าที่ปัจเจกบุคคลเป็นเจ้าของ การเปิดเสรีดังกล่าวจะเปิดโอกาสให้ผู้ผลิตสินค้า บริการของฮ่องกงสามารถเข้ามาลงทุนในจีนได้ก่อนการเปิดเสรีของจีนภายใต้ WTO และในบาง สาขา เช่น audiovisual services การคมนาคม และการกระจายสินค้า ซึ่งได้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 จาก CEPA I จนถึง CEPA III จีน ได้เปิดเสรีภาคบริการแก่ประกอบการภาคบริการ ฮ่องกงภายใต้ CEPA รวม 27 สาขา

3.4 CEPA IV จาก CEPA I จนถึง CEPA IV มีมาตรการเปิดเสรีสำหรับภาคบริการ 8 สาขา (20 วิชาชีพ) CEPA IV ขยายการเปิดเสรีภาคบริการเพิ่มเติม รวมเป็นทั้งสิ้น 13 สาขา (63 วิชาชีพ) นอกจากนี้ CEPA IV ยังมีการออกมาตรการใหม่ ๆ ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ใน วันที่ 1 มกราคม 2551

3.5 CEPA V จาก CEPA I จนถึง CEPA V มีมาตรการเปิดเสรีสำหรับภาคบริการแล้ว ทั้งสิ้น 29 มาตรการ ซึ่งครอบคลุมภาคบริการ 40 สาขา¹ นอกจากนี้ รัฐบาลจีนและฮ่องกง

¹ วิชาชีพ/สาขาที่สำคัญ ได้แก่ การบัญชี / กฎหมาย / การโฆษณา / การขนส่ง / การจัดการสแนมบีน / การให้ คำปรึกษาด้านการจัดการ / audiovisual / การแพทย์และทันตกรรม / การธนาคาร / patent agency / การบริการทาง วัฒนธรรม / professional qualification examination / การจัดประชุม และนิทรรศการ / อสังหาริมทรัพย์ และการ ก่อสร้าง / การกระจายสินค้า / การเก็บสินค้า / freight forwarding agency / securities and futures / ร้านค้าของปัจเจก บุคคล / การสื่อสาร / เทคโนโลยีสารสนเทศ / การท่องเที่ยว / การประกันภัย / trademark agency / job referral agency / การขนส่งและการคมนาคม / job intermediary / การบริการการพิมพ์ / public utility services / การ บริการเกี่ยวกับกีฬา / การบริการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ (elderly services) / การบริการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม / การวิจัย การตลาด / การบริการเกี่ยวกับการถ่ายภาพ / การบริการเกี่ยวกับการแปล (translation & interpretation services) / การบริการทำความสะอาดอาคาร / การบริการเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ / การบริการเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาทางด้านการ จัดการและการดำเนินโครงการ / การประกันอุบัติเหตุในการทำเหมือง / การให้คำปรึกษาด้านเทคนิคและ

ยังได้ตกลงร่วมมือเพิ่มเติมในสาขาการค้าอิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) เครื่องหมายการค้า และ branding และการยอมรับคุณสมบัติการประกอบวิชาชีพร่วมกัน (mutual recognition of professional qualification)

ภายใต้ CEPA V ความตกลงในภาคบริการที่สำคัญ ได้แก่

1) ความร่วมมือด้านการเงิน : ธนาคารฮ่องกงที่จัดตั้งในจีนสามารถจัดตั้งศูนย์ข้อมูล (data centre) ในฮ่องกงได้

2) การประชุมและการจัดนิทรรศการ : ผู้ผลิตในสาขานี้ของฮ่องกงสามารถเข้าไปดำเนินการในกรุงปักกิ่งในลักษณะเป็นเจ้าของกิจการแต่เพียงผู้เดียว การร่วมทุนและการทำสัญญาร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการจีนกับฮ่องกง

3) การท่องเที่ยว

- บริษัทด้านการท่องเที่ยวของฮ่องกงสามารถเข้าไปดำเนินการในมณฑลกวางตุ้งในลักษณะการเป็นเจ้าของกิจการแต่เพียงผู้เดียว การร่วมทุนหรือการทำสัญญาร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการฮ่องกงกับจีนได้

- โครงการ Individual Visit Scheme (IVS) : ปัจจุบัน โครงการ IVS ได้ขยายครอบคลุม 49 เมืองในจีน² ในปี 2551 มีนักท่องเที่ยวจีน (ลักษณะรายบุคคล โดยได้รับใบอนุญาตให้เข้า-ออก ระหว่างจีนกับฮ่องกงได้เพียง 2 ครั้ง ๆ ละไม่เกิน 7 วัน ภายในเวลา 3 เดือนของอายุใบอนุญาต) เดินทางไปท่องเที่ยวฮ่องกงภายใต้โครงการดังกล่าวแล้วจำนวน 9.6 ล้านคนจากจำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่ไปฮ่องกง 16.9 ล้านคน

นับตั้งแต่เริ่มมีโครงการ IVS ได้มีนักท่องเที่ยวชาวจีนเดินทางไปท่องเที่ยวฮ่องกงภายใต้โครงการดังกล่าวทั้งสิ้น จำนวน 30.1 ล้านคน (ข้อมูลวันที่ 30 มิถุนายน 2551)

- ผู้มีถิ่นพำนักถาวรของฮ่องกงที่มีสัญชาติจีนสามารถเข้ารับการทดสอบ Mainland

วิทยาศาสตร์ (สาขาที่ 39 และ 40 เป็นสาขาใหม่จากความตกลงระหว่างจีนกับซีอี)

² 49 เมืองในจีนประกอบด้วย (1) เมืองต่าง ๆ 21 เมืองในมณฑลกวางตุ้ง (Chaozhou, Dongguan, Foshan, Guangzhou, Hayuan, Huizhou, Jiangmen, Jieyang, Maoming, Meizhou, Qingyuan, Shantou, Shanwei, Shaoguan, Shenzhen, Yangjian, Yunfu, Zhanjian, Zhaoqing, Zhongshan และ Zhuhai) (2) Beijing, Shanghai, Tianjin, Chongqing (3) 3 เมืองในมณฑล Jiangsu คือ Nanjing, Suzhou และ Wuxi (4) 3 เมืองในมณฑล Zhejiang คือ Hangzhou, Ningbo และ Taizhou (5) 3 เมืองในมณฑล Fujian คือ Fuzhou, Xiamen และ Quanzhou (6) Chengdu (7) Jinan (8) 2 เมืองในมณฑล Liaoning คือ Dalian และ Shenyang (9) Nanchang (10) Changsha (11) Nanning (12) Haikou (13) Guiyang (14) Kunming (15) Shijiazhuang (16) Zhengzhou (17) Changchun (18) Hefei (19) Wuhan (โดย 15 – 18 ได้ขยายเพิ่มเติมเมื่อวันที่ 1 ม.ค. 2550)

Qualification Examination for Tourist Guide โดยผู้ที่ผ่านการทดสอบจะได้รับประกาศนียบัตรการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ (Mainland Tourist Guide Certificate) ในจีนได้

4) ความร่วมมือด้านการแพทย์

- ผู้ประกอบการด้านการแพทย์ของฮ่องกงสามารถเข้าไปเปิดคลินิกผู้ป่วยนอกในมณฑลกว่างตุงในลักษณะการเป็นเจ้าของกิจการแต่เพียงผู้เดียว การลงทุนร่วมกันหรือการทำสัญญาร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการฮ่องกงกับผู้ประกอบการจีน โดยไม่มีข้อกำหนดเรื่องสัดส่วนเงินลงทุน

- ผู้มีถิ่นพำนักถาวรของฮ่องกงที่มีสัญชาติจีนและเป็นแพทย์ เฉพาะทาง (specialist doctor qualification) สามารถยื่นสมัครเพื่อขอรับประกาศนียบัตรคุณสมบัติการเป็นแพทย์ฝึกหัดของจีน (Mainland's medical practitioner's qualification certificate) ได้

5) ความร่วมมือด้านการบัญชี

- การขยายระยะเวลาใบอนุญาตการประกอบอาชีพการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบบัญชี (provisional license to perform audit-related services) ที่ยื่นขอ โดยบริษัทของฮ่องกงในการดำเนินธุรกิจชั่วคราวเกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชีในจีนจาก 2 ปี เป็น 5 ปี

- การจัดตั้งศูนย์ทดสอบคุณสมบัติของการประกอบวิชาชีพการตรวจสอบบัญชีของจีนในฮ่องกง เซินเจิ้น และตงกวน

6) ความร่วมมือด้านอื่น ๆ

- ผู้ประกอบการฮ่องกงสามารถได้รับสิทธิประโยชน์จากความตกลงระหว่างจีนกับชิลี (Chile-China Free Trade Agreement – CCFTA) ในสาขาบริการ 2 สาขา คือ การประกันอุบัติเหตุในการท่าเหมือง (เฉพาะการสำรวจน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ) และการให้คำปรึกษาด้านเทคนิคและวิทยาศาสตร์ (เฉพาะการสำรวจและตรวจหาแร่เหล็ก ทองแดง และแมงกานีส)

- CEPA V จาก CEPA I จนถึง CEPA VI ได้มีการขยายการเปิดเสรีภาคบริการเพิ่มเติม จากความร่วมมือ CEPA ฉบับที่ 5 จากเดิม 40 สาขา เป็น 42 สาขา ซึ่งเพิ่มจากเดิม 2 สาขา ได้แก่ การวิจัยและพัฒนา และการขนส่งทางรถไฟ และได้ออกมาตรการเปิดเสรี 29 มาตรการ ครอบคลุมภาคบริการ 20 สาขา โดยมาตรการดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2552 เป็นต้นไป

การลงนามใน CEPA ฉบับที่ 6 เป็นการตกลงเรื่องการเปิดเสรีการบริการเพิ่มเติม ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการฮ่องกงในการดำเนินธุรกิจในจีนในสาขาต่างๆ ได้แก่

7) ความร่วมมือด้านการเงินการธนาคาร

- รัฐบาลจีนจะอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ของฮ่องกงในมณฑลกว่างตุงจัดตั้งสำนักงานตัวแทนของธนาคารในเมืองต่างๆ ในมณฑลกว่างตุงได้

- บริษัทหลักทรัพย์ของจีนที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาจาก the China Securities Regulatory

Commission จะสามารถจัดตั้งสาขาตัวแทนในฮ่องกงได้

- บริษัทหลักทรัพย์ของฮ่องกงและจีนที่ผ่านเกณฑ์การจัดตั้งสำนักงานตัวแทน

ในจีนจะสามารถดำเนินการรวมทุนเพื่อจัดตั้งบริษัทให้บริการที่ปรึกษาด้านการลงทุนในหลักทรัพย์
ในมณฑลกว่างตุ้งได้ โดยบริษัทหลักทรัพย์ของฮ่องกงสามารถถือครองหุ้นส่วนได้สูงสุด 1 ใน 3
ของหุ้นส่วนทั้งหมด

8) การท่องเที่ยว

- ผู้ประกอบการบริษัทตัวแทนท่องเที่ยวของจีนสามารถดำเนินการจัดกลุ่มทัวร์สำหรับ

ชาวจีนที่ถือใบอนุญาตเดินทางเข้าไปได้ทุกวันได้ และรัฐบาลจีนจะอนุญาตให้ชาวจีนสามารถยื่นขอ
ใบอนุญาตแบบ “บัตรผ่านเดี่ยว เดินทางได้หลายจุดหมาย” เพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเดินทาง
ไปฮ่องกงและไต้หวันได้ในคราวเดียวกัน

- ชาวฮ่องกงที่ถือบัตรประชาชนจีนที่ทำงานอยู่ในบริษัทตัวแทนท่องเที่ยวของจีน และ
บริษัทตัวแทนท่องเที่ยวของฮ่องกงและมาเก๊า จะสามารถดำเนินการจัดกลุ่มทัวร์สำหรับชาวจีนใน
การเดินทางไปท่องเที่ยวในฮ่องกงและมาเก๊าได้

9) การบริการ โสตทัศนูปกรณ์

- ผู้ประกอบการฮ่องกงสามารถจัดตั้งบริษัทให้บริการบันทึกภาพและเสียงในจีนได้ และ

สามารถดำเนินการตัดต่อวีดิทัศน์หลังการถ่ายทำได้ในฮ่องกง หลังจากได้รับการอนุญาตจาก the
State Administration of Radio, Film and Television ของจีน

10) การสื่อสาร โทรคมนาคม

- ผู้ประกอบการให้บริการการสื่อสาร โทรคมนาคมของฮ่องกงสามารถจำหน่ายบัตร

โทรศัพท์เคลื่อนที่/โทรศัพท์บ้านที่ใช้ในฮ่องกงในมณฑลกว่างตุ้งได้

11) การบริการทางกฎหมาย

- รัฐบาลจีนจะอนุญาตให้นักกฎหมายชาวฮ่องกงที่มีประสบการณ์ทำงานอย่างน้อย 5 ปี

และผ่านการทดสอบจาก the National Judicial Examination ของจีน จะสามารถเข้าฝึกอบรมใน
สมาคมนักกฎหมายของจีนได้ และสามารถประกอบอาชีพในจีนได้ภายหลังจากเสร็จสิ้นการ
ฝึกอบรม

- สำนักงานกฎหมายของฮ่องกงและจีนสามารถร่วมกันจัดตั้งสำนักงานกฎหมายในมณฑล
กว่างตุ้ง เพื่อจัดการฝึกอบรมอาชีพให้แก่ นักกฎหมายชาวฮ่องกง

12) การประชุมและการจัดนิทรรศการ

- ผู้ประกอบการของฮ่องกงสามารถเข้าไปดำเนินการจัดประชุมและจัดนิทรรศการในปักกิ่ง

เทียนจิน ฉงชิ่ง มณฑลเจ้อเจียง มณฑลเจียงซู และมณฑลฟูเจี้ยน

- ผู้ประกอบการฮ่องกงที่จัดตั้งบริษัทในมณฑลกว่างสี มณฑล หูหนาน มณฑล ไห่หนาน มณฑลฟูเจี้ยน มณฑลเจียงซี มณฑลยูนนาน มณฑลกุ้ยโจว และมณฑลเสฉวน สามารถประกอบธุรกิจจัดการประชุมและนิทรรศการต่างๆ ในต่างประเทศได้ โดยจะต้องลงทะเบียนกับมณฑลนั้นๆ ก่อน

13) การขนส่ง

- รัฐบาลจีนจะอนุญาตให้ผู้ประกอบการฮ่องกงสามารถจัดตั้งบริษัท/บริษัทตัวแทนของฮ่องกงที่ให้บริการด้านการบริหารจัดการในท่าเรือที่ไม่ใช่ท่าเรือหลักของมณฑลกว่างต้ง

- รัฐบาลจีนจะอนุญาตให้ผู้ประกอบการฮ่องกงสามารถเข้าไปดำเนินการก่อสร้างและบริหารงานโครงการทางรถไฟสาย Shenzhen Metro โดยไม่ต้องร่วมทุนกับผู้ประกอบการจีน

14) การบริการสื่อสิ่งพิมพ์

- ผู้ประกอบการฮ่องกงสามารถจัดตั้งบริษัทในจีน เพื่อให้บริการแปลเอกสาร การออกแบบหนังสือ และการเรียงพิมพ์

15) การวิจัยและพัฒนา

- ผู้ประกอบการฮ่องกงสามารถจัดตั้งบริษัทในจีน เพื่อดำเนินการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อมและวิศวกรรม

นอกจากนี้ รัฐบาลจีนยังได้ขยายขอบเขตการอนุญาตการประกอบอาชีพในสาขาต่างๆ ของชาวฮ่องกงในจีน และแลกเปลี่ยนความรู้และเทคนิคการทำงานในสาขาต่างๆ อาทิ การบัญชี การก่อสร้าง อสังหาริมทรัพย์ และการพิมพ์

4. การอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน

4.1 CEPA I และ II ทั้งสองฝ่ายตกลงจะขยายความร่วมมือใน 7 กิจกรรม ได้แก่

(1) การส่งเสริมการค้าและการลงทุน (2) การอำนวยความสะดวกด้านพิธีการศุลกากร (3) การตรวจสอบและกักกันสินค้า และ การวางมาตรฐานด้านคุณภาพและด้านความปลอดภัยของอาหาร (4) ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (5) ความโปร่งใสด้านกฎหมายและกฎระเบียบ (6) ความร่วมมือด้านวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม (7) การแพทย์จีนแผนโบราณและผลิตภัณฑ์ ซึ่งการดำเนินกิจกรรมเหล่านี้ จะเป็นการลดอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีและช่วยส่งเสริมการเข้าสู่ตลาดของทั้งสินค้า และบริการ จากฮ่องกงไปจีนภายใต้ CEPA ได้มาก และสะดวกขึ้นนอกเหนือ ไปจากการยกเว้นภาษี

4.2 CEPA III ฝ่ายจีนและฮ่องกงได้ตกลงว่า การอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน จะเป็นตัวแปรสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของความร่วมมือภายใต้ CEPA โดยจะส่งเสริมในเรื่อง การเคลื่อนย้ายของการค้าและการลงทุนระหว่างจีน และฮ่องกง ทั้งนี้ สิ่งที่ได้ดำเนินการและประสบ

ความสำเร็จแล้ว ได้แก่ การที่จีนยกเว้นภาษีส่งออกให้กับสินค้าประเภทสิ่งทอและเสื้อผ้าที่อยู่ภายใต้ Outward Processing Arrangement (OPA) ของฮ่องกง (ในกรณีที่ฮ่องกง re-import สินค้าดังกล่าว) และการอนุญาตให้บริษัทที่ดำเนินการเกี่ยวกับ securities และ futures บางบริษัทของจีนเข้ามาจัดตั้งและดำเนินการในฮ่องกงได้ CEPA นอกจากจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่สินค้าของฮ่องกงให้เข้าไปผลิตและจำหน่ายในจีนได้มากขึ้นแล้ว ยังช่วยส่งเสริมบทบาทของฮ่องกงในการเป็นฐานสู่การลงทุนในจีนด้วย กล่าวคือ หลักเกณฑ์เรื่องแหล่งกำเนิดสินค้าของ CEPA เป็นปัจจัยที่กำหนดให้ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องเพิ่ม มูลค่าต้นทุนการผลิตสินค้านั้น ๆ เพื่อให้ได้แหล่งกำเนิดในฮ่องกงก่อนที่จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี และอื่น ๆ ของ CEPA หรือจัดตั้งบริษัทในฮ่องกงเพื่อบรรลุหลักเกณฑ์การเป็น Hong Kong Service Supplier ก่อน

4.3 CEPA IV ฝ่ายจีนและฮ่องกงได้ตกลงมาตรการต่างๆ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในอุตสาหกรรมการประชุมและการจัดนิทรรศการ โดยรัฐบาลจีนจะสนับสนุนฮ่องกงในการจัดการประชุมและนิทรรศการขนาดใหญ่

4.4 CEPA V รัฐบาลจีนและรัฐบาลฮ่องกงตกลงริเริ่มการดำเนินการ 3 ด้าน ได้แก่ (1) การจัดตั้งคณะทำงานในการดูแลการดำเนินโครงการนำร่องเกี่ยวกับ mutual recognition of electronic signature certificate ซึ่งออกโดยหน่วยงานของฮ่องกงและมณฑลกว่างตุ้ง (2) การจัดตั้งกลุ่มประสานงานความร่วมมือเครื่องหมายการค้าที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา และ (3) การขยายความร่วมมือในเรื่อง branding ซึ่งทำให้ความร่วมมือภายใต้การอำนวยความสะดวกการค้าและการลงทุนมีทั้งสิ้น 9 สาขา³

4.5 CEPA VI นอกเหนือจากมาตรการการเปิดเสรีในภาคบริการแล้ว รัฐบาลจีนและรัฐบาลฮ่องกงตกลงยังได้ตกลงที่จะขยายความร่วมมือด้านการเงินเพิ่มเติมเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุนระหว่างกัน โดยจะจัดตั้งกองทุน “open-end index-tracking exchange-trade funded (ETF)” ขึ้นเพื่อส่งเสริมการลงทุนของชาวจีนในฮ่องกง

5. ความร่วมมือระหว่างฮ่องกงกับมณฑลกว่างตุ้ง

- รัฐบาลฮ่องกงกับรัฐบาลมณฑลกว่างตุ้งได้ตกลงมาตรการเปิดเสรีภาคบริการ 25

³ การส่งเสริมค้าและการลงทุน / การอำนวยความสะดวกเรื่อง customs clearance / การกักกันและการตรวจสอบสินค้า / ความปลอดภัยทางอาหาร และคุณภาพและการสร้างมาตรฐาน / ธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ / การสร้างความโปร่งใสในกฎหมายและกฎระเบียบ / ความร่วมมือของบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อม / ความร่วมมือการแพทย์แผนโบราณของจีนและผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ / การปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา / ความร่วมมือในเรื่อง branding

มาตรการ โดย 17 มาตรการอยู่ภายใต้ความร่วมมือ CEPA และอีก 8 มาตรการเป็นมาตรการใหม่ที่ไม่ได้อยู่ภายใต้ CEPA ในสาขาการท่องเที่ยว การศึกษา การท่องเที่ยว และการให้บริการโฆษณาและการเผยแพร่

- การศึกษา : (1) สถานศึกษาของฮ่องกงสามารถเข้าไปดำเนินการด้านการศึกษาให้กับนักเรียน/นักศึกษาฮ่องกงในมณฑลกว่างตุ้งได้ และ (2) การจัดตั้งกลไกร่วมกันระหว่างฮ่องกงและมณฑลกว่างตุ้งในการตรวจสอบ/ประเมินสถาบันการศึกษาและอนุมัติโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

- สิ่งแวดล้อม : (1) รัฐบาลมณฑลกว่างตุ้งสามารถอนุมัติให้บริษัทฮ่องกงเข้าไปดำเนินการเกี่ยวกับการปกป้องสิ่งแวดล้อมในมณฑลกว่างตุ้ง และ (2) การร่วมมือกันลดมลภาวะทางอากาศและป้องกัน/ควบคุมมลภาวะทางน้ำ

- การท่องเที่ยว : (1) การขยายระยะเวลาของ “simplified entry arrangement” เป็น 144 ชั่วโมงในการพำนักอยู่ในมณฑลกว่างตุ้ง (2) บริษัทท่องเที่ยวของฮ่องกง (ที่ได้รับอนุญาตจากจีน) สามารถจัดทัวร์เป็นกลุ่มให้กับนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่คนกว่างตุ้ง (แต่ทำงานอยู่กับบริษัทเอกชน/ร่วมทุน หรือเป็นบริษัทต่างชาติ ตลอดจนพำนักอยู่ในเมืองเซินเจิ้นเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 1 ปี) ในการไปเดินทางไปที่สปีดเวย์แลนด์ฮ่องกง และ (3) การส่งเสริมการปฏิรูปการท่องเที่ยวแบบ wholesale ของมณฑลกว่างตุ้ง และการกระชับความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างฮ่องกงกับมณฑลกว่างตุ้ง

6. ผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจของ CEPA

- มาตรการต่าง ๆ ภายใต้ CEPA จะก่อให้เกิดการเกื้อกูลกันทางเศรษฐกิจ ผลประโยชน์และการพัฒนาาร่วมกัน ตลอดจนช่วยส่งเสริมการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของคน สินค้า และบริการระหว่างจีนและฮ่องกง

- นักธุรกิจ และผู้ผลิตสินค้าบริการฮ่องกงมีโอกาสเข้าไปลงทุนในธุรกิจใหม่ ๆ ในจีนมากขึ้น รวมถึงได้รับสิทธิพิเศษภายใต้ WTO, China-ASEAN Free Trade Area (CAFTA) และ Chile-China Free Trade Agreement – CCFTA ด้วย

- ฮ่องกงได้รับความสนใจจากนักลงทุนต่างชาติมากขึ้นในการร่วมมือกันเข้าไปลงทุนในจีน

- การให้สิทธิพิเศษด้านภาษ้นำเข้าร้อยละ 0 และมาตรการที่ผ่อนปรนเกี่ยวกับหลักเกณฑ์แหล่งกำเนิดสินค้าจะดึงดูดความสนใจจากผู้ผลิตฮ่องกงในสินค้า brand name และสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูง (high-value added products) หรือสินค้าที่ต้องมีลิขสิทธิ์

- โครงการนำร่องต่าง ๆ ระหว่างฮ่องกงกับมณฑลกวางตุ้งจะช่วยส่งเสริมการผนึกความร่วมมือระหว่างทั้งสองเมือง

7. หมายเลขติดต่อ

- หน่วยงานหลักของฮ่องกงที่รับผิดชอบเรื่อง CEPA คือ Trade and Industry Department (TID) ข้อมูลเกี่ยวกับ CEPA ดูได้จาก www.tid.gov.hk/english/cepa ของ TID ซึ่งมีการปรับข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ หรือติดต่อโทรศัพท์ (852) 2398 – 5667 โทรสาร (852) 3525 – 0988 E – mail: cepa@tid.gov.hk

- ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้า ใบบรรองแหล่งกำเนิดสินค้า และ Factory Registration ติดต่อโทรศัพท์ (852) 3403-6432 โทรสาร (852) 2787-6048 E-mail: cepaco@tid.gov.hk

- ข้อมูลเกี่ยวกับการค้าสินค้า ติดต่อโทรศัพท์ (852) 2398-5676 โทรสาร (852) 2398-9973 E-mail: ma_registry@tid.gov.hk

- ข้อมูลเกี่ยวกับใบบรรอง Hong Kong Service Supplier ติดต่อโทรศัพท์ (852) 3403 – 6428 โทรสาร (852) 3525 – 0988 E-mail: hkss@tid.gov.hk

ภาคผนวก ข.

Pan – Pearl River Delta (PPRD)

1. ข้อมูลพื้นฐาน/ภูมิหลัง

1.1 Pan Pearl River Delta (PPRD) เกิดขึ้นจากแนวคิดริเริ่มของนายจาง เต๋อเจียง อดีตเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์มณฑลกวางตุ้งที่เห็นว่าเขต Pearl River Delta (PRD) ควรรวมตัวกับมณฑลใกล้เคียงเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับเขต Yangtze River Delta (YRD) ซึ่งครอบคลุม มณฑลเซี่ยงไฮ้ มณฑลเจียงซู และมณฑลเจ้อเจียง

1.2 เขต PPRD เกิดจากการดำเนินการตามนโยบายที่จะให้มีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจแบบหลวมๆ เพื่อเร่งรัดบูรณาการด้านเศรษฐกิจระหว่างพื้นที่ต่าง ๆ ในเขตนี้ โดยได้ตั้งเป้าหมายระยะยาวที่จะขยายศักยภาพทางเศรษฐกิจและพัฒนาเขต PPRD ให้เป็น “ตลาดร่วม”

1.3 การรวมตัวทางเศรษฐกิจในบริเวณนี้ได้มีการกำหนดการดำเนินการไว้ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับแรก คือ “**Pearl River Delta Economic Zone**” (PRD) ซึ่งรัฐบาลมณฑลกวางตุ้งได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2537 โดยประกอบด้วยเมือง Guangzhou, Shenzhen, Zhuhai, Foshan, Jiangmen, Dongguan, Zhongshan, บางส่วนของ Huizhou (เขตเมืองของ Huizhou, Huiyang County, Huidong County และ Boluo County) และบางส่วนของ Zhaoqing (เขตเมืองของ Zhaoqing, Gaoyao และ Sihui) ในบางโอกาสมีการกล่าวถึง PRD โดยหมายรวมถึงมณฑลกวางตุ้งทั้งหมดด้วย

ระดับที่ 2 คือ “**Greater Pearl River Delta**” (GPRD) ซึ่งหมายรวม PRD และ 2 เขตปกครองพิเศษ (ฮ่องกงและมาเก๊า)

ระดับที่ 3 คือ “**Pan-Pearl River Delta**” (PPRD) ซึ่งครอบคลุมพื้นที่บริเวณ 9 มณฑล และ 2 เขตปกครองพิเศษของจีน (9 + 2) ได้แก่ Fujian, Jiangxi, Hunan, Guangdong, เขตปกครองตนเอง Guangxi, Hainan, Sichuan, Guizhou, Yunnan รวมทั้ง เขตปกครองพิเศษฮ่องกงและมาเก๊า

1.4 เขต PPRD มีศักยภาพด้านเศรษฐกิจและปัจจัยเอื้อต่าง ๆ เช่น

- จำนวนประชากร 456 ล้านคน หรือ 1 ใน 3 ของประชากรจีน (ใกล้เคียงกับอาเซียน และสหภาพยุโรปหลังการขยายสมาชิกภาพ

- มูลค่า GDP รวม 630 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือ ประมาณร้อยละ 40 ของ output ด้านเศรษฐกิจของจีนทั้งหมด มีการคาดการณ์ว่า ตัวเลขดังกล่าวจะเกิน 1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ และ 2 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2010 และ 2020 ตามลำดับ

- พื้นที่ครอบคลุม (9+2) คิดเป็นสัดส่วนของพื้นที่ 1 ใน 5 ของจีน
- อัตรา GDP per capita ประมาณ 1,381 ดอลลาร์สหรัฐ
- การมีมณฑลทางตั้งเป็นศูนย์กลางทาง ศก. ของ PPRD กอปรกับความ

กระตือรือร้นและความพร้อมของฮ่องกงที่จะขยายความร่วมมือทาง ศก. ในกรอบ PPRD

- ความพร้อมด้านการผลิตในฐานะศูนย์กลางการผลิตที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งในเอเชีย

1.5 ความคืบหน้าของความร่วมมือในกรอบ PPRD ที่เด่นชัดมีดังนี้

1.5.1 การประชุม - ตั้งแต่มีการริเริ่ม PPRD เมื่อปี 2546 จนถึงปัจจุบัน (ปี 2552) ได้มีการจัดการประชุมแล้วจำนวน 4 ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ 1 - เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2547 ณ นครกวางโจว มณฑลทางตั้ง เพื่อวางกรอบความร่วมมือระหว่างกัน ภายใต้ชื่อ **Pan – PRD Regional Cooperation and Development Forum** (โดยมี theme ว่า “Light the Candle” อันหมายถึง การจุดประกายแห่งความร่วมมือระหว่าง 9 + 2)

ครั้งที่ 2 - ระหว่างวันที่ 24 - 27 กรกฎาคม 2548 ณ เมืองเจิ้งตู (โดยมี theme ว่า “Open the Gate for Cooperation” อันหมายถึงการเปิดประตูสำหรับความร่วมมือระหว่าง 9 + 2) โดยเน้นในเรื่องของการคมนาคม อาทิ ท่าเรือ ถนน พลังงาน การส่งเสริมการท่องเที่ยว สุทธากา และ การสร้างระบบตลาดให้เปิดเสรีมากยิ่งขึ้น โดยในปี 2549 จะมีการเปิดเสรีสินค้าเกษตร การท่องเที่ยว การสร้างระบบตลาดแรงงานข้ามเขต การปกป้องสิ่งแวดล้อมให้เกิดการหมุนเวียน เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการ CEPA ซึ่งเป็นความตกลงระหว่างฮ่องกงกับจีน

ครั้งที่ 3 - ในปี 2549 จัดที่เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน เมื่อวันที่ 5 - 6 มิถุนายน 2549 (โดยมี Theme ว่า “Bridging the Cooperation Between 9 + 2 and ASEAN” อันหมายถึง การเชื่อมสะพานความร่วมมือระหว่าง 9 + 2 กับประเทศอาเซียน)

ครั้งที่ 4 - ในปี 2550 จัดที่นครฉางชา มณฑลหูหนาน เมื่อวันที่ 8 - 12 มิถุนายน 2550 โดยเน้นในเรื่องของการวางมาตรการในขงเล็กอุปสรรคระหว่างกันที่มีต่อความร่วมมือด้านแรงงาน และส่งเสริมความร่วมมือทางการเงิน

ครั้งที่ 5 - กำหนดการจัดประชุม ระหว่าง 9 - 13 มิถุนายน 2552 ที่นครหนานหนิง มณฑล กวางซี (เลื่อนจากวันที่ 9 - 13 มิถุนายน 2551 เนื่องจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่เสฉวน)

1.5.2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน – สมาชิก PPRD ได้มีการตกลงในการจัดทำ Outline for the Development Programme of PPRD Regional Cooperation และมีโครงการที่จะพัฒนาต่าง ๆ อาทิ การคมนาคมข้ามพรมแดน พลังงาน วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารและการปกป้องสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยความร่วมมือที่เด่นชัดที่สุดในกรอบ PPRD คือการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจข้ามพรมแดน ได้แก่

1) ความร่วมมือทางบก : รถไฟ – (1) มีการสร้างเส้นทางรถไฟสายเจิ้งตู – กวางโจว ซึ่งจะตัดผ่านเส้นทางเจิ้งตู - เล่อซาน - จุนอี้ - กุ้ยหลิน- เฮ้อโจว - กวางโจว รวมระยะทาง 1,700 กม. โดยใช้เวลาเพียงแค่ 20 ชม. ซึ่งแต่เดิมใช้เวลาเดินทางโคจรขบวนด่วน 33 ชม. และ (2) เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2550 ได้มีการเปิดเส้นทางรถไฟ Lok Ma Chau Spur Line ซึ่งเป็นรถไฟสายที่สองที่เชื่อมระหว่างฮ่องกงกับเซินเจิ้น ซึ่งจะช่วยระบายการจราจรระหว่างพรมแดนของทั้งสองเมืองได้มาก (3) เมื่อเร็วๆ นี้ได้มีการอนุมัติให้เริ่มก่อสร้างรถไฟสายด่วนกวางโจว - เซินเจิ้น - ฮ่องกง (XRL) ในปี 2552 ซึ่งจะเชื่อมต่อกับระบบรถไฟสายด่วนของจีนใน Huanggang คาดว่า จะแล้วเสร็จในปี 2557/2558 นอกจากนี้ ยังมีโครงการทางรถไฟความเร็วสูง กุ้ยโจว-กวางโจว ที่มีระยะทาง 820 กิโลเมตร โดยเมื่อโครงการแล้วเสร็จการเดินทางจากกุ้ยโจวมายังกวางโจวจะใช้เวลาเพียง 3 ชั่วโมง และ (4) มณฑลกวางตุ้งมีโครงการที่จะก่อสร้างเครือข่ายรถไฟเชื่อมต่อเมืองต่าง ๆ ของมณฑล 13 เมือง ซึ่งมีระยะทาง 2,000 กิโลเมตร ซึ่งจะช่วยส่งเสริมศักยภาพให้กับฮ่องกงและเมืองในเขต PRD ในการแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ของจีน อาทิ Yangtze River Delta และ Bohai Gulf ตลอดจนช่วยลด ช่องว่างการพัฒนา ระหว่างพื้นที่ทางตะวันออกและตะวันตกของมณฑลกวางตุ้งด้วย ถนน – ภายใน 5 ปี มณฑลกวางตุ้งจะมีเส้นทางด่วนข้ามแดนทั้งหมด 9 สาย เพื่อลดระยะเวลาการเดินทางใน PPRD

2) ความร่วมมือทางอากาศ : เน้นในเรื่องการขนส่งทางอากาศที่รวดเร็ว โดยร่วมลงทุนกับบริษัทต่างชาติ ได้แก่ กวางโจว (สนามบินไป่หยุน) – FedEx, เซี่ยงไฮ้ (สนามบินนานาชาติ Pudong) – UPS และฮ่องกง (สนามบินนานาชาติฮ่องกง) – DHL การขนส่งทางอากาศนอกจากจะมีการขนส่งระหว่างประเทศแล้ว ยังมีการขนส่งภายในจีนด้วย ซึ่งจะเป็นการเพิ่มศักยภาพในการขนส่งและรองรับสินค้าในกรอบ PPRD เพิ่มมากขึ้น

3) ความร่วมมือทางน้ำ : สะพาน – มีโครงการสร้างสะพานเชื่อมระหว่าง 3 เมือง ฮ่องกง – มาเก๊า – จูไห่ และเมื่อเร็ว ๆ นี้ ได้มีการเปิดใช้สะพานเชื่อมระหว่างฮ่องกงกับเซินเจิ้น (Hong Kong – Shenzhen Western Corridor) ที่มีความยาว 5.5 กิโลเมตร นอกจากนี้ ปัจจุบันยังมีการดำเนินการ West-East Electricity Transmission Project and the ultra-high-voltage networking project ในหลาย ๆ มณฑลใน PPRD ด้วย

4) ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว – สำนักงานท่องเที่ยวของมาเก๊าและสำนักงานท่องเที่ยวของเมืองเซินเจิ้นได้ร่วมมือกันส่งเสริมการท่องเที่ยวของทั้งสองเมือง โดยวางมาตรการต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบ online การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ซื่อสัตย์สุจริต การแลกเปลี่ยนทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวและข้อมูล การส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวของทั้งสองเมือง เป็นต้น

5) การสร้าง personal contact – ปัจจุบันผู้นำของกลุ่มสมาชิก PPRD ได้มีการเยือนระหว่างกัน ในลักษณะ economic and trade visits เพื่อเป็นการกระชับความสัมพันธ์อันดีและเป็นการสร้าง connection ตลอดจนรับรู้ถึงโอกาสในการพัฒนาทางเศรษฐกิจร่วมกัน ทั้งนี้ ผู้บริหารสูงสุดของฮ่องกง และรัฐมนตรีได้เดินทางไปเยือนมณฑลและเขตปกครองตนเองต่าง ๆ ในเขต PPRD ได้แก่ เขตฯ กวางสี มณฑลหูหนาน มณฑลกุ้ยโจว มณฑลฟูเจี้ยน มณฑลเจียงซู ในลักษณะ economic and trade visits แล้ว เนื่องจากเชื่อว่า การมี personal contact กับหน่วยงานจีน โดยการเดินทางไปเยือนด้วยตนเองนั้น นอกจาก จะสร้างความสัมพันธ์อันดีแล้ว ยังเป็นการเข้าถึงบทบาทของฮ่องกงที่จะร่วมมือกับจีนในการพัฒนาร่วมกันด้วย

6) การขยายความร่วมมือ – นอกจากความร่วมมือใน 10 สาขา² ที่ได้ระบุไว้ใน Framework Agreement on Regional Cooperation in the PPRD แล้ว สมาชิกกลุ่ม PPRD ได้ตกลงที่จะขยายสาขาความร่วมมือให้ครอบคลุมสาขาต่าง ๆ ได้แก่ การสื่อสาร และความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ สถาบันวิจัย สมาคมอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมและสมาคมทางการค้า สมาคมสตรี เป็นต้น

1.6 ฮ่องกงเป็นนักลงทุนรายใหญ่ที่สุดในมณฑลทั้ง 9 มูลค่าการลงทุนสูงถึง 150 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือกว่าครึ่งหนึ่งของการลงทุนจากภายนอกของมณฑลทั้ง 9 และในจำนวนนี้เป็นการลงทุนในมณฑลกวางตุ้งมากที่สุด หรือ ร้อยละ 67.3 ของการลงทุนจากภายนอกของกวางตุ้งทั้งหมด ตามด้วย Jiangxi และ Hainan

1.7 ฮ่องกงมีความได้เปรียบในเรื่องความมั่นคงและเครือข่ายธุรกิจการเงิน โดยเฉพาะในเขต PRD ซึ่งได้กลายเป็นฐานการผลิตของฮ่องกงตั้งแต่ทศวรรษ 1980 ต่อมา เมื่อมีการก่อตั้งกรอบความร่วมมือ PPRD เมื่อมิถุนายน 2547 หลายฝ่ายในฮ่องกงได้พยายามชี้ให้เห็นว่า ฮ่องกงและ PPRD มีโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เกื้อกูลต่อกัน กล่าวคือ ฮ่องกงมีความเชี่ยวชาญด้านบริการต่างๆ (บริการด้านการเงิน การกระจายสินค้า logistics) ในขณะที่ PRD/PPRD เป็นฐานการผลิตขนาดใหญ่ที่พร้อมด้วยแรงงานและวัตถุดิบ ความเชี่ยวชาญของฮ่องกงในด้านบริการจึงเอื้อประโยชน์ต่อ PRD/PPRD

² (1) โครงสร้างพื้นฐาน (2) อุตสาหกรรมและการลงทุน (3) การพาณิชย์และการค้า (4) การท่องเที่ยว (5) การเกษตร (6) ทรัพยากรมนุษย์ (7) สาธารณสุข (8) การก่อสร้าง (9) การปกป้องสิ่งแวดล้อม (10) สุขอนามัยและการป้องกันโรคติดต่อ

ประวัติผู้เขียน

นายวิชัย วราศิริกุล

ตำแหน่ง	อัครราชทูต (เจ้าหน้าที่การทูต 9) สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงพริทอเรีย
การศึกษา	ปริญญาตรีด้านรัฐศาสตร์บัณฑิต (ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญาโท M.A. (Asia Studies : History of Politics of China), University of Hawaii at Manoa สหรัฐอเมริกา
การทำงาน	กระทรวงการต่างประเทศ
2527-28	นายเวร (เจ้าหน้าที่การทูต 3) กองการหนังสือพิมพ์ กรมสารนิเทศ
2528-30	เลขานุการตรี กองการหนังสือพิมพ์ กรมสารนิเทศ เลขานุการตรี กองเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กรมการเมือง
2530-34	เลขานุการตรี สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง เลขานุการโท สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง
2534-37	เลขานุการเอก สำนักงานเลขานุการกรม กรมอาเซียน
2537-38	เลขานุการเอก กองรับรอง กรมพิธีการทูต
2538-41	เจ้าหน้าที่การทูต 7 กองรับรอง กรมพิธีการทูต
2541-43	เจ้าหน้าที่การทูต 7 กองการประชุมระหว่างประเทศ กรมองค์การระหว่างประเทศ
2543-47	เจ้าหน้าที่การทูต 8 ว กรมพิธีการทูต อัครราชทูตที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโรม
2547-52	กงสุลใหญ่ สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง